

Παναγιώτης Ι. Παυλίδης (Παύλου)

Ελληνοβλάχικο ΛΕΞΙΚΟ

Του ιδιώματος της βλάχικης γλώσσας της Λάιστας
Ζαγορίου Ιωαννίνων

ΛΕΞΕΙΣ -ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ -ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Β΄ ψηφιακή έκδοση | Αναθεωρημένη & διευρυμένη

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΑΪΣΤΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Πρόλογος δεύτερης έκδοσης

Πολλές φορές όταν δεν είμαστε ειδικοί οδηγούμαστε σε παραλείψεις ή, το χειρότερο, σε λάθη. Στην εισαγωγή της πρώτης έκδοσης ζήτησα την επιείκεια των ειδικών στην προσπάθεια μιας απλής καταγραφής και μετάφρασης λέξεων του βλάχικου ιδιώματος της πατρίδας μου Λάιστας. Το σπουδαιότερο όμως από τα τυχόν λάθη ή παραλείψεις μου ήταν η ελάχιστη καταγραφή λέξεων του τοπικού ιδιώματός μας, που κατάγονται από την ελληνική γλώσσα και είναι σχεδόν ταυτόφωνες με τις ελληνικές. Και νομίζω ότι είναι σημαντικότερη η παράλειψη, γιατί ο αναγνώστης μπορεί να εικάσει ότι στο ιδίωμά μας δεν χρησιμοποιούσαμε λέξεις προερχόμενες από την ελληνική γλώσσα. Όμως οι Λαϊστινοί, όπως και όλοι οι Βλάχοι του ελλαδικού χώρου, πρωτίτως ως Έλληνες και αναπόσπαστα μέλη του ελληνικού εθνικού κορμού, δημιουργήσαμε την λαλιά μας, τον δεύτερο γλωσσικό μητρικό κώδικά μας, πάνω σε ελληνικό υπόστρωμα, με συνέπεια την ύπαρξη πληθώρας ελληνικών λέξεων στα βλάχικα ιδιώματά μας. Ο Κ. Νικολαΐδης σημειώνει ότι από τις **6.657** λέξεις του λεξικού του έκδοσης του 1909, οι **3.460** κατάγονται από την ελληνική γλώσσα. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι ακόμα και ο T.Parahagi, βαλκανιολόγος-ρομανιστής καθηγητής του πανεπιστημίου Βουκουρεστίου με καταγωγή από την Αβδέλα, παρομοιάζει τα βλάχικα με «υδροχαρές φυτό σε ελληνικά νερά». Επανορθώνεται λοιπόν η παράλειψή μου με τον εμπλουτισμό του αρχικού λεξικού κυρίως με λέξεις προερχόμενες από το βλάχικο λαϊστινό λεξιλόγιο, που κατάγονται από την ελληνική γλώσσα, η οποία διδασκόταν στα ζακουστά στην περιοχή μας «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΛΑΪΣΤΗΣ » από το νηπιαγωγείο, το σχολαρχείο μέχρι και το ημιγυμνάσιο, όπου φοίτησαν και πάρα πολλά παιδιά από τα διπλανά χωριά και βέβαια με ελληνικά γράμματα, γιατί θα ήταν τουλάχιστον αντιφατικό ελληνικές λέξεις και γενικά ιδίωμα επί ελληνικού γλωσσικού υποστρώματος να γραφτεί με λατινικούς χαρακτήρες. Έτσι καταγράφονται πλέον στην έκδοση αυτή, συνολικά περισσότερες από **3.500** λέξεις. Εκτός από τον εμπλουτισμό διορθώθηκαν και παροράματα της πρώτης έκδοσης.

Παναγιώτης Ι.Παυλίδης (Παύλου) Αλεξάνδρεια
Ημαθίας Νοέμβριος 2020

Στη μνήμη των Βλαχόφωνων Ελλήνων γονέων μου Ιωάννη & Χαρίκλειας και του πολυαγαπημένου μου αδελφού Δημητρίου (Τάκη).

Εισαγωγή

Η ανάγνωση και η μελέτη διάφορων βλάχικων λεξικών και η επιθυμία νέων του χωριού μας να καταγραφούν λέξεις της λαλιάς των προγόνων μας, μου έδωσαν το έναυσμα για την σύνταξη αυτού του απλού λεξικού. Και λέγω απλού, γιατί δεν διεκδικεί τον τίτλο ενός επιστημονικού πονήματος, άλλωστε δεν είμαι ειδικός, ώστε να το επιτρέπουν οι δυνατότητές μου. Για αυτό ζητώ και την επιείκεια των επαϊόντων.

Με αυτό γίνεται μια απλή καταγραφή και μετάφραση, χωρίς ετυμολογία, λέξεων του γλωσσικού ιδιώματος της πατρίδας μας της Λαΐστας (Λαΐστα με διαλυτικά εθιμικά), η οποία αναμφισβήτητα υπήρξε πληθυσμιακά το μεγαλύτερο από τα 46 χωριά του Ζαγορίου, πραγματική κωμόπολη, με πληθυσμό περισσότερων των 3.500 ψυχών γύρω στα 1870 (Α. Κουκούδης «Οι Μητροπόλεις και η Διασπορά των Βλάχων» εκδ. 2000 σελ. 188) και κατά Parahagi (1905 σελ.148) 5.900 ψυχών. Όμως και εδαφικά η Κοινότητά μας υπήρξε από τις μεγαλύτερες Κοινότητες της Ελλάδας, αφού σύμφωνα με το «Λεξικό των Δήμων και Κοινοτήτων και Οικισμών της Ελλάδας» της Εθνικής Στατικής Υπηρεσίας έκδ. 1984 σελ. 88 η εδαφική της έκταση (πευκόφυτη σχεδόν στο σύνολό της) ανέρχονταν στα 87.270 στρέμματα.

Όσον αφορά τώρα την λαλιά μας αυτή διαφέρει από άλλα παρεμφερή βλάχικα ιδιώματα και μάλιστα γειτονικών χωριών (Βωβούσα, Περιβόλι, Αβδέλλα κ.α.). Όπως δε αναφέρει και ο G. Weigant που την επισκέφθηκε το 1893 στο σύγγραμμά του ΟΙ ΑΡΟΥΜΑΝΟΙ (ΒΛΑΧΟΙ) τόμος 1 σελ. 143: «... Λόγω της απομονωμένης θέσης του χωριού και αφού οι γυναίκες μένουν στο χωριό η γλώσσα διατηρήθηκε εδώ καλύτερα από αλλού. Η Λαΐστα είναι και το μοναδικό χωριό, όπου διατηρήθηκε η λέξη «νέγκρου» (μαύρος), έτσι όμως ονομάζουν μόνο τον «μαύρο καφέ». Σε άλλες περιπτώσεις χρησιμοποιείται η λέξη «λάι» (μαύρος)...».

Ευελπιστώ ότι και αυτή η απλή καταγραφή θα είναι μια, έστω ελάχιστη, συνεισφορά στην καταγραφή και γνώση της βλάχικης λαλιάς μας. Μιας λαλιάς που σβήνει, που χάνεται και μαζί της και οι Βλάχοι, γιατί εκείνο που ξεχώριζε εμάς τους Βλάχους από τους υπόλοιπους Έλληνες, ο συνδετικός μας κρίκος, ήταν η λαλιά μας. Τελειώνουν τα βλάχικα, τελειώνουν και οι Βλάχοι...

Από την ανάγνωση λοιπόν σχετικών λεξικών και κυρίως την μελέτη του πλέον αξιόλογου, κατά την γνώμη μου, του Κ. Νικολαΐδη έκδοσης του 1909, αναρτήσεων στο διαδίκτυο, αλλά και συζητήσεων με κοντοχωριανούς μου διαπίστωσα ότι πλήθος λέξεων: 1) Προφέρονταν διαφορετικά από ό,τι στο ιδίωμά μας π.χ. οι λέξεις:

α) Γείτονας: βιτσίνου εμείς διτσίνου αλλού,

β) γυναίκα: μγκιάρε εμείς μουλιάρε αλλού,

γ) γλιστρώ: αλιούρικου εμείς αλούνικου αλλού,

2) υπήρχε διαφορά έκφρασης της ίδιας έννοιας π.χ. χελιδόνι: λίντουρα εμείς αράντουρα αλλού, πατάτα: μπότσε εμείς, κ' στούνιου Ηλιοχώρι, μπορομπόλιου Βρυσοχώρι &

3) δεν ήταν καταγεγραμμένες στο λεξιλόγιό τους π.χ. διχάλα: γίλα, αποχωρητήριο: σπάστρα, μητέρα: ιάτα, μητριά: νιάρκα, σκνίπα: τσιντσάρου.

Έτσι ξεκίνησε η προσπάθεια δημιουργίας αυτού του λεξικού. Βάση του είναι δύο ηχογραφημένα αφηγήματα στο ιδίωμά μας, αληθινοί θησαυροί, για την γνώση του ιδιώματός μας, που μαγνητοφώνησε στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και μας κληροδότησε ο μακαρίτης συγχωριανός και συνάδελφός μου δικηγόρος Δημήτρης Ν. Καπέτσης. Αυτά, πριν από χρόνια, αφού τα διέσωσα, απομαγνητοφώνησα, εγγραμμάτισα και μετέφρασα λέξη προς λέξη, ώστε να αποτελούν κατά κάποιο τρόπο ένα λεξικό, στη συνέχεια τα δημοσιοποίησα.

Είναι μάλιστα ανηρτημένα και στο διαδίκτυο, όπως και το ηχητικό τους στο https://www.youtube.com/watch?v=28_irBdXDnY. Ο πατριδολάτρης Δημήτρης Ν. Καπέτσης υπήρξε ένας αυθεντικός, ένας άριστος γνώστης και ομιλητής του ξεχωριστού ιδιώματός μας. Γεννήθηκε το 1910 και μεγάλωσε στη Λαϊστά από γηγενείς Λαϊστινούς βλαχόφωνους Έλληνες γονείς. Από αυτά τα αφηγήματά του προέρχονται οι περισσότερες λέξεις αυτού του λεξικού. Επίσης με βοήθησαν διάφορα λεξικά και σχετικές αναρτήσεις στο διαδίκτυο, όπου βρήκα λέξεις που είχαν μεν κοινή ρίζα με εκείνες του ιδιώματός μας, αλλά προφέρονταν διαφορετικά. Αυτές επανέφεραν στη μνήμη μου λέξεις, όπως όμως προφέρονται στο ιδίωμά μας. Επρόκειτο για αποθησαυρισμένες στη μνήμη μου λέξεις της μητρικής μου λαλιάς από την βρεφική μου ηλικία από το οικογενειακό μου περιβάλλον, μιας και οι δύο γονείς μου, όσον και οι γονείς τους ήταν γηγενείς Λαϊστινοί Έλληνες δίγλωσσοι Βλάχοι. Αυτοί γεννήθηκαν μεν και μεγάλωσαν στη Λαϊστά τον προπερασμένο αιώνα, όλοι τους όμως μετοίκησαν στην Ανατ. Μακεδονία και Θράκη, όπου μετέφεραν αναλλοίωτο, αλλά και συνέχισαν το γλωσσικό τους ιδίωμα χωρίς προσμίξεις από μεταγενέστερους επήλυδες του χωριού μας. Έτσι αυτούσιο μου το μετέδωσαν, έγινα γνώστης του και έτσι το μεταφέρω εδώ. Δεν πρέπει να παραλείψω και την βοήθεια στην προσπάθειά μου αυτή συγχωριανών μου, αλλά κυρίως της μεγαλύτερης αδελφής μου Σούλας (Αθανασίας Φουρλίγκα – Παυλίδη). Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι από την πληθώρα των λέξεων του ιδιώματός

μας που είναι ταυτόσημες με τις ελληνικές και συνεπώς κατανοητές ως προς την έννοιά τους π.χ. οι λέξεις αμαρτία, μιτάνιε, πιριφάνιε κ.α. καταγράφτηκαν ελάχιστα.

Ός προς τον δυσχερή εγγραμματισμό της αποκλειστικά προφορικής λαλιάς μας (οι Έλληνες Βλάχοι ανέκαθεν χρησιμοποιούσαν την ελληνική ως γραπτή γλώσσα για τις διοικητικές, εκκλησιαστικές, εκπαιδευτικές τους ανάγκες και ουδέποτε έγραψαν στη προφορική τους λαλιά, η οποία άλλωστε δεν διαθέτει δικό της αλφάβητο), καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια αποτύπωσής της με ελληνικά γραφήματα (αλφάβητο), για να είναι και πιο εύληπτο από τους πολλούς. Άλλωστε και στο πρώτο τρίγλωσσο Λεξικό του Θεοδώρου Καβαλιώτη (1770) και στο τετράγλωσσο του Δανιήλ Μοσχοπολίτου (1802) χρησιμοποιήθηκαν ελληνικά γραφήματα, γιατί το ελληνικό αλφάβητο ήταν γνωστό στα βαλκάνια και το χρησιμοποίησαν όλοι σχεδόν οι βαλκανικοί λαοί. Το λατινικό επικράτησε αργότερα, όταν ξένοι επιστήμονες, των νεολατινικών ή ρομανικών γλωσσών κυρίως ενδιαφέρθηκαν για τα βλάχικα και έπρεπε να συνεννοούνται. Αλλά και το λεξικό του Κ.Νικολαΐδη του 1909 είναι γραμμένο με ελληνικά γραφήματα, όπως και άλλα σύγχρονα. Τέλος σχετικά με τη δομή του κειμένου σημειώνω ότι δεν τηρήθηκε αυστηρή αλφαβητική σειρά των λέξεων.

Παναγιώτης Ι. Παυλίδης (Παύλου)

Αλεξάνδρεια Ημαθίας, Οκτώβριος 2017

Αα

αγάπη: αγάπε & βριάρε
αγαπητός: βρούτου
αγαπητή: βρούτα
αγαπώ: αγαπισέσκου
σ'αγαπώ, σε θέλω: τι βόι
αγγείο, σκεύος: βάσου
άγγελος: άγγελου
αγγούρι: πιάτινε
αγγουράκι: πιπινούσου
αγελάδα: βάκα
αγελαδάρης: βακάρου
αγέλη: κουπίε
Αγία: Στα & Στι
αγιάρι (ζυγών): αιάρε
αγιάζω: αγιουσέσκου
αγιασμός: αγιασμό
Άγιο Βήμα: Αγιουδήμα
Άγιος: Άγιου
Άγ. Δημήτριος: Σιμέντρου
Άγ. Παρασκευή: Στιβίνιρι
Άγ. Χαράλαμπος: Χαραλάμπρου
αγκάθι: σκίνου & σκάλιου
αγκαλιά: μπράτσα
αγκαλιάζω: αγκαλισέσκου & αμπράτσου
εναγκαλισμός: αγκαλισίρε
αγκαλιάστηκαν: σι'αγκαλισίρε & σι'αμπρισίρε
άγκιστρο: άγκιστρου
αγκούσα (δυσφορία): ανγκούσα
αγκωνάρι: αγκουνάρου
άγονος: χέρσου

αγοράζω: ακούμπουρου
αγόρασα: ακουμπουρά
αγορασμένος: ακουμπουράτου
αγοραστής,πελάτης: μουστριού
αγουρίδα: αγουρίδα
αγράμματος: αγράματος
αγράμπελη: κούρπινε
αγρίμι: αγρίμε
αγριεύω: αγριωέσκου
αγριοκυτάζω: αγρουμπρέσκου
άγριος: άγριου
αγριοαπιδιά & αγριοαπίδι: γκόρτσου
αγριόμηλο: αγρόμπελου
αγριοστάφυλο: αγράντζαλου
αγριοφρούλα: σνίουρου
αγροφύλακας: ντραγάτου
αγρυπνία: αγρυπνίε
αγόγι: αγόγε
αγωγάτης: κιριτζιου & καρβανάρου & αγογιάτου
αγωνίζομαι: μι αγουνισέσκου
αγώνας: αγουνισίρε
αγωνία: αγονίε
αδειάζω: ντισέρτου
άδειασα: ντισιρτά
αδειασμένος: ντισιρτάτου
άδειος,κενός: γκόλου
άδεια,κενή: γκουάλα
αδελφή: σόρα
η αδελφή μου: σόρμια
η αδελφή σου: σόρτα
αδελφός: φράτε
ο αδελφός: φράτελε
ο αδελφός μου: φράτινιου

ο αδελφός σου: φράτιτου
αδέλφια: φράτσι
άδεια: άδιε
αδέξιος: στάγκα
αδιάφορος: αδιάφορου
αδικώ: αδικισέσκου
αδικία: αδικίε
αδράκτι: φούσου
αδρανής,νοθρός: (μψ) κλόκου
αδυναμία: αδυναμίε
αδυνατισμένος: αδυνατισίτου
αδύνατος: σκλίμπου & αδύνατου
αετός: αϊτό
αέρας: βίντου
αηδιάζω: νιάστε αγνόσου
αηδία: αγνόσου
αθάνατος: αθάνατου
άθεος: άθεου
άθικτος: νι καρτίτου
αθώος: αθόου
αγοπρόβατο νεαρό: νιμάλιου
αγοπρόβατο θηλάζον (μάνα γαλάρα): μιτρικά
αίμα: σίντζε
αιμοβόρος,βρικόλακας: βόμπιρου
αισθάνομαι,νιώθω: νι γίνε
αισθάνομαι άσχημα: νι γίνε αράου
ακέραιος: ντρέγκου
ακολουθία: ακολουθίε
ακόμη: νίγκα & νίκα
ακουμπώ, στηρίζομαι: μι αντρουπέσκου
ακουμπισμένος, στηριγμένος: αντρουπάτου

ακούω: άβντου
άκουσα: αβτζίτι
ακούω, υπακούω, κρυφακούω:
ασκούλτου
άκρη, πλευρά: μάρτζινα
ακριβαίνω: σκουνηκέσκου
ακριβός: σκούμπου
ακριβή: σκούμπα
ακριίδα: καρκαλέτσου
αλλά, όμως: μα
αλάτι: σάρε
αλατίζω: ανσάρου
αλατισμένος: ανσιράτου
ανάλατος: νι νσιράτου
αλλάζω: αλιξέσκου
αλλαγή: αλιζίρε
αλλαγμένος: αλιζίτου
Αλβανία: Αρμπινεσία
Αλβανός: Αρμπινέσου
αλέθω: μάτσινου
άλεσμα: ματσινάρε
αλεσιμένος: ματσινάτου
αλείφω: αούγκου
αλειμμένος: αούμτου
αλεπού: βούλπε
αλεύρι: φιρίνα
αλήθεια: αλιθχια
αληθινός: αλιθινόσου
άλλος: άλτου
άλλοι: άλτσι
άλλη: άλτα
άλλες: άλτε
ο άλλος: αλάντου

οι άλλοι: αλάντσι
η άλλη: αλάντα
οι άλλες: αλάντε
άλλωνόν: αλουντόρου
άλλοτε: άλτε ουάρα
άλλοίμονον: αλίμουνο
άλλού: αλιούρε
αλοιφή: αλιφίε
άμύρα: σαλαμούρα &
σαρατούρα
άλογο: κάλου
αλυσίδα: άλισου
αλόνη: άργιε
αμαρτάνω: αμαρτινέσκου
αμαρτία: αμαρτίε
άμβων : άμβουνου
αμέσως, στη στιγμή: τουουάρα
σε λίγο: κου θιάμα & ντιουάρα
αμιγής: σκέτου & νουμιστικάτου
άμμος: αρίνα
αμόνη: αμόνε
αμπάρι: αμπάρε
αμπέλι: γίνιε
κλήμα: γίτε
κληματαριά: πατούλιου
αμύγδαλο: μίγδαλου
ανάβω: απρίντου
θα ανάψω: βα απρίντου
άναψα & αναμμένος: απρέσου
άναμμα: απριντεάρε
αναδεύω, αναταράζω:
κλουκουτέσκου
ανάγκη: ανάγκε

ανάθεμα: ανάθιμα
ανακατόνω: μιντέσκου
ανακάτεψα: μιντίτι
ανακατωμένος: μιντίτου
αναμένος: αστέπτου
αναμενόμενος: ασπιπάτου
αναμονή: ασπιπάρε
σε ανέμενα: τι' ασπιπάτι
σε αναμένο: τι' αστέπτου
ανάμεσα: του μέσια
ανάπαυση: αραχάτε
αναπνοή: ανάσα
αναποδιές: αναπουτζίλιε
ανάποδος: ανάποδου
ανάσταση: ανάστασι
ανασκουμπόνομαι:
μι' ασκουμπουσέσκου
αναστενάζω: σουσκιρέτζου
αναστέναξα: μι σουσκιράτι
ανατριχιάζω: σουσκιρέτζου
ανατρίγισα: μι σουσκιράτι
ανατολή: ανατολί
άνδρας: μπιρμπάτου
ανδρικό: μπιρπατέσκου
ανεβάζω: αλίνου
ανεβαίνω: μι' αλίνου
άνεβηκα: μι' αλνάτι
άνεβηκε: σι' αλνέ
ανεβασμένος: ανάλτου
ανέχεια: νε' βιάρε
ανεψιός: νιπότου
ανησυχία, στεναχώρια: γκαλέ
ανήφορος: ανίφορου

άνθος: φλοάρα
ανθρακιά: σπρούνα
άνθρωπος: ουόμου
οι άνθρωποι: ουάμινλι
άνθρωπος ευσταλής: (μψ)
βιρσάτου του χουνίε
ανόητος,ελαφρόμυαλος:
γκλάρου & λισόρου
ανοίγω: ντισάκου & ντισφάκου
ανοικτός: ντισάπτου &
ντισφάπτου
άνοιξε: σι ντισιάτσε
ανοίγοντας: αντισισίνταϊ
άνοιξη: πριμουβιάρα
ανταμώνω: ανταμουσέσκου
αντάμωμα: ανταμουσίρε
αντάρα: αντάρα
αντάρτης: αντάρτου
ανταρσία: ανταρσίε
αντικείμενο,πράγμα: λουγουριε
αξία: αξίε
άξιος : άξιου
ανάξιος: ανάξιου
αξιόνω: αξιουσέσκου
άνοστο: άνουστου
αντίδρομο: ανάφρα
απαντώ: απαντισέσκου
απάντηση: απάντησι
απατεόνας: απατιόνου
απάτη: απάτε
απελπισία: απελπισίε
απέναντι, μακρυνά: νάπαρτε
από απέναντι: ντι νάπαρτε
απίδι, αγλάδι : πέρου

απιστία: απιστίε
άπιστος: άπιστου
άπληστος: χαλντούπου
απλώνω: τίντου
από: ντε & ντι
από που(;): ντίου;
απόβαρο: ντάρα
αποβραδίζω: ντικουσίαρα
απόγευμα: μερίντε & ντίπου
πρίντζου
απογυμνώνω: ντισμβέσκου
απόδειξη: απόδιξι
αποδεικνύω: αποδιξέσκου
αποθήκη, κελάρι: τσιλάρου
αποκομμένος: αποκουψίτου
αποκριές: πιράσινε
αποκτώ, κερδίζω: αμίντου
απέκτησα: αμιντάι
αποκόπτω: αποκουψέσκου
απορία: αποριε
απορώ: απορισέσκου
απορημένος: απορισίτου
απόστημα: απόστιμα
απόστολος: απόστολου
αποφασίζω: αποφασέσκου
απόφαση: απόφασι
αποχωρητήριο: σπάστρα &
κακατόρου
αποχαιρετώ: αλάσου σνιντάτε
Απρίλιος: Απρίλιου
απόλεια, χαμός: κιρίρε
άραγε: κάστε
αραδιάζω: αραδγισέσκου

αραδιασμένος: αραδγισίτου
αράδα,σειρά: αράδα
αράνης: αράπου
αράχνη: πάγκου
αραχνιάζω: αραχγισέσκου
αραχγισμένος: αραχγισίτου
αργαλειός: αραζπόιου
αργά,σιγά: παγάλα
αργότερα, παρά πίσω, έπειτα:
μαναπόι & νταπόια
αργώ, καθυστερώ: αμίνου
άργηση: αμινάι
αργοπορημένος: αμινάτου
αριστερά: αστίγκα
αριστερός: αστάγκου
αριστερά μου: ντι νιαστίγκανι
αρκούδα: ούρσα
άρματα: άρματε
αρματώνω: αρματουσέσκου
αρματομένος: αρματουσίτου
αρμέγω: σμούλγκου
αρμεγμένος: σμούλτου
αρμόζει, πρέπει: απρίντε
αρνί: νιέλου
αρνί βυζανιάρικο: σουγκάρου
αρπάζω: αράπου
άρπαξε: αράπσε
αρραβωνιάζω: ισουσέσκου
αρρωσταίνω: λιντζιτζέσκου
άρρωστος: λιντζίτου
αρρώστια βαριά, επιδημία :
λαγκουάρε
αρρώστια, κακουχία: νιπτιάρε,

άρρωστος, ανήμπορος: νιπτούτου
αρσενικός: μάσκουρου
αρταίνο: πουρίντου
αρταίνομαι: μι πουρίντου
άρτος μνημόσνου: ανάπαψου
αρχίζω: αμπιρινέσκου
άρχιση: αμπιρινί
ας είναι: ας χίμπα
ασβέστης: ασβέστη
ασβεστόνω: ασβεστουσέσκου
ασήμι: ασίμε
ασημόνω: ασιμουσέσκου
ασημομένος: ασιμουσίτου
ασπρίζω: αλγκέσκου
άσπριση: αλγκίς
άσπρος: άλμπου
άσπρη: άλμπα
άσπρου: άλγκι
κάτασπρος: κάρου (μτφ όπως το άσπρο μαλλί της ηλακάτης)
ασπράδα: αλμπεάτσα
αστεϊσμός: σικάς
αστεϊσμοί: σικάτζι
αστέρι: στεάουα
αστέρια: στεάλε
αστράφτω: ασκάπιρου
άστραψε: ασκιπιρέ
άσημος: ουρούτου
άσημη: ουρούτα
ασήμια: ουριάτσα
ατίθασος: αντάρλου
ατιμία: ατιμε

άτιμος: άτιμου
άτυχος, δυστυχής, ταλαιπώρος: άτιχου & κόρμπου & λίτου & λάιου & μαράτου
αυγερινός: λουτσιάθερλου
αυγό: όου
Αύγουστος: Αύγουστου
αυλάκι: αβλάκε
αυλή: αβλίε
αυλόπορτα: ουμπόρου
αύριο: μίνε
αυτά: αέστι
αυτή: αέστα & νίσα
αυτές: αέστε
αυτός: αέστου & νούσου & έλου
αυτοί: αέστι & έλι & νίστι
αυτού: ατσία
αυτών: αεστόρου & αλόρου & λόρου
αυτών, αυτώνών: αλόρου
σ' αυτόν: αλούτι
αυτού, αυτουνού: αλούτι
αυτί: ουριάκλιε
άφαντος: άφανου
αφανίζω: αφανισέσκου
αφανισμός: αφανισίρε
εξαφανισμένος: αφανισίτου
αφελής: (μτφ) μπρόστου
αφέντης: αφέντου
αφήνω: αλάσου
άφησα: αλισάι
αφημένος: αλισάτου
αφθονία: μπικέτε
αφιρόνω: αφιρουσέσκου

αφιρωμένος: αφιρουσίτου
αφοδεύω: μι κάκου
αφοδεύμα: κακάτου & πανγκατούρα
αφορίζω: αφουρισέσκου
αφορισμένος: αφουρισίτου
αφορισμός: αφουρισό
αφού: ντικάρε
αφρίζω: σπούμου
αφρισμένος: σπούμάτου & κλουκουτίτου
αφρός: σπούμα
αφύσικος: αφίσικου
αχ: λέλε
αχάριστος: αχάριστου
αχόρταγος: λιμόσου
άχρηστος: άχριστου
άχυρο: πάλιου
αχυρόνας: πλιάντζα
αχόνευτος: νι χουνιγίτου

Ββ

βάζω, τοποθετώ: μπάγκου
έβαλα: μιγκάι
Βαϊόν Κυριακή: Βαϊου
βαλανιδιά: άρμπουρε
βαλιτσα: βαλίτσα
βάλσαμο: μάλσαμου
βάλτος: βάλτου
βαμβάκι: μπαμπάκου
βαπτίζω: πιτέτζου
βαπτισμένος: πιτιτζάτου
αβάπτιστος: νι πιτιτζάτου

βάπτισμα: πιτιτζάρε
βαραίνω, ενοχλώ, επιβαρύνω:
ανγκρέκου
**βαρετός, ενοχλητικός,
βεβαρυμμένος:** αγκρικάτου
βάρβαρος: βάρβαρου
βαρέλι κρασιού ξύλινο: μπούτε
βαρέλι κρασιού μεγάλο: καδί
βαρύς: γκρέου
βαριά: γκριάουα
βάσανο, κακό: γκιζέπε
βασιλικός: βασιλιακός
βάτος: αρουόγκου
βάτου: αρουτζί
βάτραχος: μπρουάτικου
βαμμένος: βινγίτου
βαφή: βαφίε
βάφω: βινέσκου
βάνιμο: βινίρε
βγάζω: σκότου
έβγαλα: σκόσου
έβγαλε: σκούάσε
βγάλσιμο: σκουτιάρε
βγαίνω: έσου
βγήκα: ισίι
βγήκαν: ισίρε
βελάζω: ζγκιέρου
βελόνα: άκου
βελούδο, κατιφές: κατιφέ
βεντούζα: βιντούζα
βέργα: βιάργκα
βερεσέ: βερεσέ
βετούλι: βιτούλιου

βήχω: τουσέτζου
βήχας: τούσε
βιάζομαι: μι αγουνισέσκου
βιαστικός: αγουνισίτου
βίδα: βίδα
βιδόνω: βιδουσέσκου
βιδωμένος: βιδουσίτου
βιός, περιουσία: τουτίποτα
βλαστάρι: βλαστάρου
βλαστημό: μπλάστιμου
βλασφημίες: μπλιστίνε
Βλάχος: Βλάχου, Αρμούνου
βλάχικα: βλιχιέστι, αρμινέστι
βλέπω, παρατηρώ, κοιτάζω:
βέντου & μτρέσκου & μπρέσκου
βλέπεις: βετς
είδες: βιτζούς
είδα: βιτζούι
δες, κοίταξε: μεριά
**βλέμμα, κύτταγμα,
παρατήρηση:** μετρίρε & μπρίρε
βλέποντάς τα: αμπρίντιλε
άορατος: νι βιτζούτου
βόδι: μπόου
βοηθώ: ατζούτου
βοήθησα: ατζιουτά
βοήθεια: ατζιουτάρε
βοριάς: βουργέ
βόσκω: πάσκου
βοσκή: πιστιάρε
βοσκημένος: πασκούτου
αβόσκητος: νι πασκούτου
βοσκός αιγοπροβάτων:
κουπιλάρου

βουλώνω: βουλουσέσκου
βουλωμένος: βουλουσίτου
βούλωμα: βουλουσίρε
βουνό: μούντε
βουνά: μούντσι
βούρδουλας: σκόπου
βούρτσα: βούρτσα
βούτυρο: ούμτου
βράδυ: σιάρα
το βράδυ: αστιάρα
απόψε: αστισιάρα
χθες βράδυ(ενός): ασιάρα
αργά το βράδυ: του αμινάτου
βραδουκίνητος: (μετρ)
κιλουστούρου
βράζω: χέρμπου
βράζει: χιάρμπε
έβρασε: σι χιάρσε
βρασμένος, βραστός: χέρτου
βράση: χιρμπιάρε
βράκα: σαλβάρε
βρακοζώνη: προκουζόνου
βραχιόλι, χειροπέδα:
μπλιτζάκιε
βρέχω, υγραίνω: ού(ν)του
βρεγμένος, μουσκεμένος:
ου(ν)τάτου & μουτσάλε
βράχικα: μι ου(ν)τάι
μουσκεύθηκα: μ' αντράι
μουτσάλε
βρέχει: ντα πλουάε
βροχερός: πλουίρόσου
βροχή: πλουάε
βρίσκω: άφλου

βρήκα: αφλάι
βρήκες: αφλάς
βροντώ: μπουμπουνέτζου
βροντά: μπουμπουνεάτζε
βροντή: μπουμπουνετζάρε
βρύση: σιόπουτου
Βρυσογόρι: Λιάσιντζι
Βρυσοχωρίτης : Λιστινζιότου
βρώμα,δυσσομία: αμπουτσάρε
βρωμό, μυρίζω άσχημα:
αμπούτου & ντιχινέσκου
βρωμερός, δύσσομος:
αμπουτσίτου & ντιχινίτου
βρωμιά, ακαθαρσία: λιβίλια
βρωμιές, ακαθαρσίες: λιβίλια
βρωμιές, αποπλύματα: λιτούρι
βρώμικος, βρωμιάρης: λιβόσου
& μουντάρου
βρωμιάρα: λιβουάσα
βυζαίνο, μυζώ: σουγκου
βυζαγμένος, ισχνός: σουπτου
βυζακτάρι: σουγκάρου
Βωβούσα: Μπαϊάσα
βώτριδα: μόλτσα

Γγ

γαβάθα: κουβάτα
γαΐδαρος: γουμάρου
γαϊτάνι: γαϊτάνε
γάλα: λάπτε
γαλάξιο: βίνιτου
γαλοπούλα: χουρχόνιου &
μισίρικα
γάμος: νούμπτα

γαμπρός: τζίνιρε
γανώνω: γανουσέσκου
γάνωμα: γανουσίρε
γάστρα: γάστρου
γάτα: κατούσα
γδέρνω: μπιλέσκου
γδαρμένος: μπιλίτου
γείτονας: βιτσίνου
γελώ: αρίντου
γέλασα: αρίσου
γέλασε: αρίσε
γέλιο: αρινιτάρε
γεμίζω: ούμπλου
γέμισα: ουμπλούι
γεμάτος, πλήρης: μπλίνου
γένια: μπάρμπα
γενειοφόρος: μπαρμπόσου
γένος, καταγωγή: φάρα &
ράτσα & νταμάρε
γεννώ: αμίντου
γέννησα: αμιντάι
γεννημένος: αμιντάτου
γεννώ (για ζώα): (α)φέτου
γέννησε: φιτέ
γέννηση,γέννα: φιτιάρε
γεννημένος: φάπτου
γεράζω: αουσέσκου
γέρος: αούσου,πάπου
γεράματα: γιράματι
γεύμα: πρίντζου
γεύομαι: κάφτου
γέφυρα: πούντε
για: ντρι (ε) & πρι & τρα

για να (ίνα): τα σι & τρα σι
γιαγιά: μάια
Γιάννενα: Ιάλλα
γιαούρτι: γιαιούρτε & μρκάτου
γιατί: κιτσέ & τριτσέ
γιατρεύω: γιτριψέσκου
γιατρός: γιάτρου
γιατρικό: γιτριέ
γίδα: κάπρα
κατσικάκι: έντου
γιδθοσκός: καπράρου
γιδόμαλο: καπρίνα
γίλεκο γυναικας μακρύ: σάρικα
& φλουκάτα
γίνομαι: μι φάκου
γιορτάζω: γιουτρισέσκου
γιορτή: σιρμπιτουάρε
γιος: χίλιου
ο γιος σου: χίλτου
ο γιος του: χίλτου
γκάζι: γκάζε
γκέμι: γκέμε
γκιούμι: γκιούμε
γκλίτσα: καρλίγκου
γκρεμίζω, κολίω:
αρουκουτέσκου
γκρεμίσθηκα: μι αρουκουτί
γκρεμός: γκρέπου & όχτου
οι γκρεμοί: γκριάμπιλι
γκρίνια: γκρίνιε
γκρινιάρης: γκρινιάρκου
γλείφω: αλίγκου & αλιντζέσκου
γλειμμένος: αλίμπτου

γλείψιμο: αλιτζίρε
γλεντώ: γλιντισέσκου
γλιστρώ: αλιούρικου
γλίστρισα: αλιουρικά
γλυκαίνω: ντουλτσέσκου
γλυκάθηκα: μι ντουλτσί
γλυκίσματα: ντούλτσινι
γλυκός: ντούλτσε
γλυκάνισος: γλικάνσου
γλώσσα: λίμπα
γνόθος: τσιούλιου
γνέθω: τουόρκου
γνέθει: τουάρτσε
γνέσιμο: τουρτσιάρε
γνεσμένοι: τόρσου
γνήσιος,σίγουρος,αληθινός:
σάικου
γνόμη: μίντε & γνόμε
γνωρίζω, καταλαβαίνω:
κουνόσκου
σε γνώρισα: τι κουνουσκούτι
γνωστός: κουνουσκούτου
γνωστή : κουνουσκούτα
άγνωστος: νι κουνουσκούτου
γόνατο: τζίνουκλιου
γονιός: πιρίντε
γονεΐς: πιρίντσι
γονυπετώ: μι νκλίνου
γονυπετής: νκλινάτου
γουδι ξύλινο: γουδιέ
γουδι μεταλλικό: χαβάνια
γουδι πέτρινο: τζόυμα
γουδοχαίρι: στούμπου

γούνα: γούνα
γουρλώνω: σγκιρλέσκου
γουρλώνω τα μάτια:
σγκιρλέσκου όκλιλι
γουρούνα: πουάρκα
γουρούνι: πόρκου
γουρσουζης: ουρσουζου
γυφός: γκόφου
γράμμα, επιστολή: κάρτε
γραμμένοι: γριψίτου
γράφω: γριψέσκου
γράψιμο: γριψίρε
Γρεβνά: Γκρέμπινε
Γρεβενιώτης: Κουπιτσίνου &
Κουπατσάρου
Γραικός: Γκρέκου
γρήγορα, βιαστικά: αγόνια
γρήγορος: σβέλτου
γριά: μουάσα
γρίπη: γρίπε
γροθιά: πούμου & μπούσου
γρόσι: γρόσε
γυαλί: γιλίε
γυμνός: γκόλου & μπλέτσου &
(μτφ) μπιλίτου
γυναίκα: μγκιάρε
γυναίκα ψυχρή: (μτφ) γκαζόνα
γυναίκα άσημη:(μτφ) πόδιντσα
γυρίζω: τόρνου
γυρίζω εγώ: μι τόρνου
γύρισε: σι τουρνέ
γυρισμένος: τουρνάτου
γύρω-γύρω: ντιβαρλίγκα
γύφτος: διακονιάρου & γύφτου

& τσιράρου
γυνιά: κόχε & γουινιάου

Δδ

δαγκώνω: μάσκου
δάγκωσα: μισκάι
με δάγκωσε: μι μισκέ
δαγκωμένος: μισκάτου
δάγκωμα: μισκάρε
δαγκωματιά, μπουκιά,
ξεροκόμματο: μουσκουτούρα
δαδι: τζάντα
δαμονισμένος: διμουσνίτου
δαΐμων, σατανάς: ντράκου
δακρύζω: λεκριμέτζου
δακρυσμένος: λικριμάτου
δάκρυ: λάκριμα
δάκρυα: λέκρινε
δακτυλίδι: νέλου
δάκτυλο: τζιάντιτου
δανείζω: μπρουμουτέτζου
δάνειο: μπρουμούτου
δάσος: παντούρε
δασύλλιο : κουριέ
άδενδρη έκταση: βουλοάγκα
δάσκαλος: δάσκαλου
δασκαλεύω: δασκαλιέσκου
δασκαλεμένος: δασκαλιψίτου
διδασκαλία: δασκαλιψίρε
δάφνη: δάφνε & βάγια
δειλός: φρικόσου & (μτφ)
κουφουρίτου
δείχνω, φανερόνω,μαρτυρώ:

ασπούνου
έδειξα, φανέρωσα: ασπούσου
δέκα: τζάτσε
δέκα επτά: σάπτεσπριτζάτσι
δεκαεννέα: νόουσπριτζάτσι
δεκαέξι: σάσπριτζάτσι
δεκαοκτώ: όπτουσπριτζάτσι
δεκαπέντε: τσισπριτζάτσι
δεκατέσσαρα: πασπριτζάτσι
δεκατρία: τρέισπριτζάτσι
Δεκέμβριος: Αντρέου
δελεάζω, ξεγελώ : ανγκάνου
δευλεαστικό κάλεσμα,
ξεγέλασμα : ανγκινάρε
δεμάτι: μανιούκλιου & διμάτε
δεν: νου
δεν είμαι: νου χίου
δεν έχω: νου άμου
δεν είχε: νου αβιά
δεν θέλω: νου βόδι
δεν θέλαμε: νου βριάμου
δένδρο καρποφόρο: πόμου
δένδρο δάσους: άρμπουρε
δένου: λέγκου
ξεδένω: ντισλέγκου
δεμένος: λιγκάτου
ξελυμένος: ντισλιγκάτου
δεξιά: αντριάπτα
από δεξιά μου: ντι νιαντράπτανι
δεξιός: αντρέπτου
δέρμα: κιάλια
δεσπότης: δισπότου
Δευτέρα: Λούντι

δευτερος: δέφτιρου
δέχομαι: διξέσκου
δηλητήριο: φιρμάκου
δήμιος: καραμαγκιόλε
διαβάζω: δγιβασέσκου
διάβασμα: δγιβασίρε
διαβατήριο: πασαπόρτε
διαβολή: διαβολίε
διάγω, ζω: τρέκου
διάκονος: διάκονου
διακόσια: ντουσούτε
διαλέγω, ξεχωρίζω: αλέγκου
διαλέγω πολύ: πριαλέγκου
διαλεκτός, εκλεκτός: αλέπτου
διάλεγμα: αλιτζιαρε
διάρροια: κουφουάρε
διασχίζω: ούρντινου
διατάζω,ορίζω: ουρσέσκου
διαταγή: ουρσίρε
δίδυμος: τζεάμινου
διέξοδος, θάρρος, λύση: καράρε
δικαιολογώ: δικεολογισέσκου
δικαιος: δίκιου
δικό μου: αμέου & μέου
δικός μου: νιού (π.χ. τάτα νιου:
ο πατέρας μου)
δικά μου: αμεί
δική μου: αμιά & αμιάουα
δική μου: νι (π.χ.μούμα νι: η
μάννα μου)
δικά μου: αμιάλε
δικό μας: ανόστρου
δικοί μας: ανόστρι

δική μας: ανουάστρα
δικές μας: ανουάστρε
δικός σου: ατέου
δικά σου: ατέι
δική σου: ατά & ατάουα
δικές σου: ατάλε
δικός σας: αβόστρου
δικά σας: αβόστρι
δική σας: αβουάστρα
δικές σας: αβουάστρε
δικό του: αλούτι
δική του: σα (καταληκτικό π.χ.
μέ σα: η μάννα του)
δικό τους: αλόρου και λα
(καταληκτικό π.χ.κάσα λα: το
σπίτι τους)
δικός του: σου (καταληκτικό
π.χ. τάτου σου: ο πατέρας του)
δίνω: ντάου
έδωσε: ντιάτε
δώσανε: ντιάντιρε
δόση: ντάρε
δοσοληψία : αλισβερίσε
διορία: διοριε
δίπλα: ντίντε
δίπλα μου: νίγκα μίνι
διπλωμάτης: διπλωμάτου
διπλώνω: αντούμπλικου
διπλωμένος: αντουμπλικάτου
δίσκος: δίσκου
διγάλα: γίλα & φούρκα
δίψα: σιάτε
διψώ: νιάστε σιάτε
διώγων, καταδιώκω:

αγουνέσκου
με έδιωξε: μι αγουνί
διογμένος: αγουνίτου
δοκόξ ξύλινη: γκρέντα
δοκιμή: πρόβα
δόντι: ντίντε
δόξα: δόξα
δοξάζω: δουξουσέσκου
δοξασμένος: δουξουσίτου
δουλεύω: λουκρέτζου
δουλειά: λούκρου & λουκράρε
δουλευταίρης: λουκρουτόσου
δράμι: δράμε
δρεπάνι: σιάτσιρε
δρομάκι στενό: σουκάκε
δρόμος: κάλε
οι δρόμοι: κέλουρι
δρυς: κουπάτσου
δύο: ντότι
δύο φορές: ντόου όρι
οι δύο: ντόουλι
οι δυό μας: ντόιλνι
και οι δύο: σιάμισ ντόιλι
δύσμος: αγιάσμου
δυσκολεύω: δισκουλιψέσκου
δυσκολία: δισκολιέ
δυσκολος: δίσκολου
δυστροπία: αναπουτζίλιε
δύστυχος: δίστιχου
δυστυχία: διστιχίε
δύο, δραπετεύω: ασκάπιτου
έδυσε: ασκιπιτέ

δύσις: ασκαπιτάρε
δώδεκα: ντόσπριτζάτσε
δομάτιο: οντάς & νοντάς
δομάτιο καθιστικό: μαντζάτου
δομάτιο μεγάλο, σάλα: πάτου
δομάτιο μικρό: μπίμτσα
δώρο: δόρου
δωρίζω: δουρσέσκου

Εε

εάν: κάρσι
εβδομάδα: σιπιμίνα
εγγονός: νιπότου
εγγονή: νιπουάτα
εγγονούλα: νιπουτίκα
εγκεφαλικό : κίκουτα
έγκυος: γκριάουα & (μφο)
σάρτσινια
έγχορδο: ζίγκακα
εγώ: έου
έδαφος, τόπος: λόκου
εδώ: αουά & νκουά
εδώ ακριβώς: αουάτσε &
αουάια
από εδώ: ντι'αουά
προς εδώ: τρα'ουά & κιτραουά
έθνος: μιλέτι
είδηση: χαμπέρε
είδος: λουγιέ
ειδών-ειδών: λουγιόν -
ντουλουγίς
ειδωλόαίτηρης: ιδολολάτρου
εικόνα: ικοάνα

εικονοστάσι: ικονοστάσε
ειρήνη: ιρίνε
είκοσι: γίνγκιτσι
είκοσι ένα: ούνουσπρουγιγκις
είμαι: χίου
δεν είμαι: νουί
είσαι: χίι
ήταν: ιρά
ήμασταν: ιράμου
είναι (ένας): ιάστε
είναι (πολλοί): σούντου
εις,στο,στη: λα
είχε & είχαν: αβιά
είδηση: χαμπέρε
εκατό: ουνουσούτε
εκατομύριο: μιλιούνε
εκεί: ακλό & ατσιά
εκεί ακριβώς: ακλότσε
από εκεί: ντι'ακλό
προς εκεί: κιτρακλό
προς τα που : κιτρι
εκείνα: ατσιάλε
εκείνη: ατσιά & νίσα
εκείνος: ατσέλου & νίσου
εκείνοι: ατσέλι & νίσι
εκείνες: ατσιάλε
εκείνου: αλουί
εκκλησία: μπισιάρικα
εκκλησιαστικό κτήμα: βακούφε
εκσφενδονίζω: αστράγκου &
ασβιφλέσκου
εξσφενδόνισε: αστράγε &
ασβιφλί

έλα: έλα
ελάττωμα: κουσούριε
ελάφι: πλατόνου
ελαφίνα: πλατόνα
ελαφρόνω: λισουρέτζου
ελάφρινα: μι λισουράι
ελαφριά: λισουάρα
ελαφρύς: λισόρου
ελεύθερος: λέφτερου
Ελευθερία: Λεφτεριε
ελιά δένδρο: μάσινου
ελιά καρπός: μάσινα
Έλληνας: Έλινου
έλος: μουτσιάλα
ελπίδα: ελπίδα
εμβόλιο: αμπόλιου
εμείς: νότι
εμένα: ανία
εμπιστοσύνη: μπέσα
εμποδίζω: αμπουδισέσκου
εμπόδιο: αμπόδιου
έμπορος: έμπορου
ένα: ούνου
ένας: ούνου
ένδυμα: στράνιου
ενέχυρο: αμανάτε
εννέα: νόου
ενενήντα: νοουτζάτσι
εννιακόσια: νοουσουτέ
έντεκα: ούνουσπριτζάτσι
εννοά: αγριξέσκου
ενορία: ενουριε

εντελώς: ντίπου
έντερο: μάτσου
εξάδελφος: κουσουρίνου
εξαδέλφη: κουσουρίνα
έξι: σιάσε
εξήντα: σιασιτζάτσι
εξακόσια: σιασεσουτέ
εξήγηση: εξίγισε
εξηγώ: εξιγισέσκου
εξόγκωμα: τσούμα
έξοδο: έξοδου
εξομολογώ: ξουμουλουγισέσκου
εξομολόγηση: ξουμουλουγισίρε
εξομολογημένος:
ξουμουλουγισίτου
εξορία: εξορία
έξυπνος,ξυπνιος: έξυπνου, &
(μτφ) ντιστιπάτου , σκιπιτάρου
έξω: αφουάρα
από έξω: ντιναφουάρα
επάνω: ντισούπρου
επάνω,ψηλά: ανάλτου &
νσούσου
επάνω (επί): πρε & πρι
επάνω σε: πρίστι
επάνω από: προυσουόπρου & ντι
προυσουόπρου
έπειτα, ύστερα: απόια
επιδημία: επιδιμίε
επιπλήττω: βιργιέσκου
επίπληξη: βιργίι
επίσκοπος: επίσκοπου
επίτροπος: επίτροπου
επισκέπτης,φιλοξενούμενος:

ουάσπε & ουάσπιτου &
μουσαφίρου
επιτάφιος: πιτάφιου
επόνυμο: πρενούμα
επτά: σιάπτε
εβδομήντα: σαπτετζάτσι
επτακόσια: σιαπτεσουτέ
εργένης: μπικιάρου
ερημιά: ιρνίε
έρημος: έρμου
έρμηη: έρμα
έρχομαι: γίνου
ξαναέρχομαι: ματαγίνου
ήλθα: βίνιου
ερχομός: βινίρε
εσείς: βότι
εσύ: τίνε
για εσένα: τρι τίνε
εστία (κατοικία) : βάτρα
ετοιμάζω, διορθώνω, ντύνω:
αντρέγκου
ετοιμάζομαι, ντύνομαι:
μι' αντρέγκου
ετοιμάσθηκε, ντύθηκε:
σι' αντρεάγπε
έτοιμος,ντυμένος: αντρέμπτου
είμαι έτοιμος, ντυμένος: χίου
αντρέπτου
έτσι: ασί & ασίτσε
ευαγγέλιο: εβαγγέλιου
ευκολία: εφοκλιε & κουλάε
ευλογημένος: βλουγισίτου
ευλογία: βλουγισίρε
ευλογώ: βλουγισέσκου

ενουχισημένοι: τσουκουτίτου
ευπρεπής: αμπρέπτου
ευτυχώς, πάλι καλά: σπουλάιτε
ευχαριστώ: εφχαριστώ
ευχέλαιο: εφκέλιου
εφιάλτης: παλιογίσου
έχω: άμου
έχεις: άι
έχει: άρε
έχουμε: αβέμου
έχετε: αβέτς
έχουν: άου
είχα: αβούι
έθρα: έχτρα
εχθρός: έχτρου

Zζ

ζαλάδα: αντράλα
ζαράρι (κακό): ζαράρε
ζάχαρη: ζάχαρε
ζεματίζω: ουπιρέσκου
ζεματίστηκα: μι ουπιρί
ζεματισμένος: ουπιρίτου
ζεσταίνω: νγκιλτζέσκου
ζεσταίνομαι: μι νγκιλτζέσκου
ζέστανα: νγκιλτζί
ζεστάθηκα: μι νγκιλτζί
ζεστός: κάλντου
ζεστή: κάλντα
ζέστη: καλντούρα & καλοάρε
ζεσταίνομαι από τον ήλιο:
νγκιλουρέτζου

ζεστάθηκα από τον ήλιο: μι
νγκιλουράι
ζεγυάρι: πρεάκλιε
ζηλιάρης: ζιλιάρου
ζηλεμένος: ζιλιψίτου
ζηλεύω: ζιλψέσκου
ζήλια: ζίλιε
ζηλευτός: λιμπισίτου
ζημία: ζνίε
ζημιάρης: ζινάρκου
Ζήσης: Ζίσα
ζητιάνος: διακουινάρου &
τσιράρου
ζητώ, ψάχνω: κάφτου
περιζήτητος: κιφτάτου
αζήτητος: νι καρτάτου
ζόρι: ζόρε
ζυγαριά: ζίγα
ζυγαριά μεγάλη: καντάρε
ζυγίζω: ζιζέσκου
ζυμάρι, προζύμι: αλουάτου
ζυμώνω: φριμίντου
ζυμωμένος: φριμιντάτου
ζύμομα: φριμιντάρε
ζω: μπινέτζου
ζωή, βίος: μπάνα
ζωγραφιά: ζουγραφίε
ζωγραφίζω: ζουγραφισέσκου
ζωγραφισμένος: ζουγουψίτου
ζώο: πράβντα
ζωμός: τζάμα
ζομερός: τζιμόσου
ζονάρι: μπρίνου

ζώνη, λουρί: κουράου & ζώνα
ζωντανός: γίου & (μτφ) σάκου

Hη

ηγούμενος: ιγούμενου
ηλικία: ιλικί
ηλικιωμένος: (μτφ) τρικούτου
ήλιος: σουάρε
ο ήλιος: σουάρλε
ημέρα: τζούα
ημέρες: τζίλιε
ημερολόγιο: καλιντάρου
ημερομηνία: μουρμινιε
ήμερος: ίμερου
ήρεμος, ο αγαπητός: πέκουλου
ησυχία, ηρεμία: σιχάτε & ισιχίε
ησυχάζω: ισιχασέσκου
ήσυχος: ίσυχου
ηχό, θορυβώ, κουδουνίζω:
ασούνου
ήχος, θόρυβος: ασουνάρε

Θθ

θα: βα
θάβω: νγκρόπου
θαμμένος: νγκρουπάτου
θάψιμο, ταφή: νγκρουπάρεα
θάνατος: μουάρτε & (μτφ)
γκλιτσάρε
θάλασσα: αμάρε
θαρραλέος: κιάρικου &
ινιμάρκου
θάρρος: κιάρε & θάρου

θαύμα: θάμα
θεία: τέτα
θεϊός: λάλα
θέλω: βόι & βόιου
σε θέλω: τι βόι
θέλουμε: βρέμου
τι θέλεις;: τσι βρέι,
θέλω πολύ: παραβόιου
θεμέλιο: θεμέλιου
θεοφάνεια: φότι
θεός: ντουμνιτζέου
ο θεός: ντουμνιτζέλου
θεέ μου: θεέμ & ντουμνιτζάλε
θεραπεύω: βίντικου
θεραπευμένος: βιντικάτου
θερίζω: σιάτσιρου
θερμόμετρο: θερμόμετρου
Θεσσαλονίκη: Σουρούνα
θηλιά: αλάτσου
θηλυκιά: θιάμινε
θηρίο: ζουλάπε
θολώνω: αλιτσέσκου
θολωμένος: αλιτσίτου
θολωμένα: αλιτσίτι
θρηνώ, ολοφύρομαι: ζγκιλέσκου
θρησκεία: θρισκίε
θρόνος: θρόνου
θρυμματίζω, τριβώ: σίρμου
θυγατέρα, κόρη: χίλια
η θυγατέρα μου: χίλιανι
θυμάμαι: θιμσέσκου
θυμήθηκα: θιμνήι

θυμάμαι (φέρνω στο νου):
νιαντούκου αμίντε
θυμιάμα: θιμνιάμα
θυματίζω: θιμνιτσέσκου
θυματίσμα: θιμνιτσίρε
θυματισμένος: θιμνιτσίτου
θυματό: θιμνιατόρου
θυμίζω: θιμσέκου
θυμός: γινάτε
θυσία, κορμπάνι: κουρμπάνι

Ιι

Ιανουάριος: Γινάρου
Ίασμος: Γιουσίκε
ιδέα: ιδέε
ιδρομένος: ασουντάτου
ιδρόνω: ασούντου
ιδρωσα: ασουντάι
ιδρώτας: σουντόρου
Ιούλιος: Αλουνάρου & Ιούλιου
Ιούνιος: Τσιρασιάρου & Ιούνιου
ιπεύω: μι νγκάλικου
έφιππος: νγκαλάρου & καβαλάρου
ίπταμαι: ασμπόρου
ίπτανται: ασμπουάρε
ίσα: ίσα
ίσιος: ντρέπτου
ίσιωμα: ισιάρε
ίσκα: ίσκα
ιστορία: ιστορίε
ιτιά: σάλτσε
ίχνος, πέλημα: ούρμα

Κκ

καβουρδιστήρι καφέ: ντουλάπε
καβουρμάς: καβουρμά
κάδος μεγάλος: τάλαρου
καζμάς: καζμά
καμήος: καϊμό
καθαρίζω: κούρου & σπιστρέσκου
καθαρισμένος: κουράτου & σπιστρίτου
καθάρισμα: κουράρε
καθαρός: κουράτου
καθαριότητα: πάστρα
καθόλου: ντιπ
καζάνι μεγάλο: καλντάρου
καζάνι μικρό: καλνταρούσου
καθένας: καθεούνου & πάσα ουν
κάθομαι: σέτζου & σέντου
κάθισα: σιτζούτι
κάθισε (κάτσε): σετζ
κάθισε (αυτός): σιτζού
καθισμένος: σιτζούτου
καίγομαι: μι'άρντου
κάηκα: μι'άρσου
καίω: άρντου
έκαψα: άρσου
κάηκαν: σι'άρσιρε
καμένος: άρσου
καμένη: άρσα
καθόλου: ντιπ
καινούργιος: νόου
ο καινούργιος: νόουλου

καιρός: κινό
κακαράντζα: γκαγκαράντζα
κακαρίζω: κακαρέτζου
κακός (ψεύτης): σιρέτου
κακός: σκλίμπου
κακία: σκλιμπιάτα
κακός: αράου & (μτφ) νέρκου
κακία: αράουα & (μτφ) νιάρκα
κακιώνω: κακιουσέσκου
κακιωμένος: κακιουσίτου
κακορίζικος: κακορίζικου
κακούργος: (μτφ) τιλιάτου
καλά: γκίνε
καλύτερα: μα γκίνε
πολύ καλά: μούλτου γκίνε
για τα καλά: ντι'αγκινάϊ
καλαμπόκι: αραποσίτε
καλαμποκόψωμο: μπουμπότα
καλαμποκιού ρόκα:
γκουγκούτσα
κάλαντα: κόλιντι
**αυτός, αυτή που ψάλλει τα
κάλαντα:** κουλέντου, κουλέντα
καλοκαίρι: βιάρα
καλός: μπουόου
καλή: μπουόνα
καλημέρα: καλιμέρα
καληνύχτα: καλινύχτα
καλόγερος: καλόγερου
καλοσύνη, ευεργεσία:
μπουνουτιάτζα
κάλτσα: λουπουόνα &
κιλτσιόουου
καλτσάκια (τερλίκια): λιψίνε

καλούπι: καλούπε
καλύβα: καλίβα
καμαρώνω: καμαρουσέσκου
καμάρωμα: καμαρουσίτε
καμαρωμένος: καμαρουσίτου
καμινάδα: μπουχουρέ
καμπάνα: καμπάνα
κάμπος: κάμπου
καμπούρης: γκουβούρου
κανάτα πήληνη: ουάλα
κανταΐφι: γκαταΐφε
καντήλα: καντίλα
κανένας: βούρνου & βουρ &
κάνου & καν & νούλου
κάνω: αντάρου & φάκου
κάνετε: αντράτζ
έκανα: αντράϊ & φέτσου
έκαναν: αντράρε
έκανε: αντρέ & φιάτσε
γίνομαι: μι αντάρου
κάπα κοντή: ταλαγάνου
κάπα μακριά: ταμπάρου
καπάκι: καπάκιε
καπάκι σκεύους: πόδιντσα
καπέλο: κατσούα
καπνίζω: (α)φούμου
καπνός (φυτό): τουτούνε
καπνός φωτιάς: φούμου
καπνός μαύρος: φούμου γκάλου
καπούλια: καπούλιε
καραβάνι: караβάνе
καραούλι: караούле
καρακάξα: κίσα

καρβέλι: καρβέλε
καρβουιασμένος: σκρουμάτου
αποκαΐδι, καπνιά: σκρούμου
καρβουνάρης: καρβουνάρου
κάρβουνο: καρμπουόου
καρούλι: μακαρά
καρδαμωμένος: (μτφ)
τουρμπάτου
καρδιά: ίνιμα
καρδύδι: κουκόσου
καρδύδι: νούκα
καρφί: πένουρα
καρφάκι: πενουρικά
καρφίτσα: καρφίτσα
κασέλλα: κασέλα
κάστανο: κιστίνιου
καταβρέχω: πλουσκουτέσκου
καταβρέθηκα: μι πλουσκουτί
καταδέχομαι: καταδιξέσκου
καταδεκτικός: καταδιξίτου
καταγίδα: μπόρα
κατακλυσμός: σιντέλιου
κατάλυμα: γιατάκε
κατανόω: ντουκέσκου
κατανόηση: ντουκί
καταντό: καταντισέσκου
καταπακτή: γκλαβανίε
καταπίνω: ανγκλίτσου
κατάρα: κατάρα
καταριέμαι: καταρσέσκου
καταραμένος: καταρσίτου
καταστρέφω, χαλνώνω: σπάργκου

καταστράφηκε,χάλασε: σι σάρσε
κατεστραμμένος: σπάρτου
καταστρέφω,αφανίζω: ντιρίνου
καταστρέφομαι, ταλαιπωρούμαι: μι ντιρίνου
κατεβάζω, χαμηλώνω: ντιπούνου
κατεβαίνω: μι ντιπούνου
κατέβασα: ντιπουσί
κατέβασε,κατέβηκε: ντιπούσε
κατέβηκα: ντιπούσου
κατάβαση: ντιπουνεάρε
κατήφορος: κατίφορου
κάτι: νίστε & τσιβά
κατοικό,διαμένω: αρμίνου
κατόπιν: απόια
κατουρώ: μι κίσου & (μτφ) μι στρικόρου
κατουρημένος: κισάτου
κάτουρο: κισάτου
κατούρημα: κισάρε
κατουρλιάρης:(μτφ) κισαίποδου
κατράνι: κατράνε
κάτω από, υπό: σουν
κάτω, καταγής: μπάντε
από κάτω: ντι μπάντε
κάτω: γκίόσου
από κάτω: ντι γκίόσου & σουν
προς τα κάτω: νγκιόσου
πιο κάτω: μα νγκιόσου
κάτω από: πρινγκιόσου
κατώφλι: πράγκου
καφέ: καφέ

καφεμπρίκι: πότσου
καφενές: καφινέ
κέδρος: τζουνιάπιε
κελαϊδώ, παίζω όργανο: μπάτου
κελί: κιλίε
κεμπάπ: κιμπάπε
κεντημένος: κιντισίτου
κεντώ: κιντισέσκου
κεράσι: τσιρέασα
κερασιά: τσιρέσου
κερασφόρος: κορνούτου
κέρατο: κόρνου
ζώο χωρίς κερατο: σιούτου
κερνώ: μέσκου
κερασμένος: μισκούτου
κέρασμα: μιστιάρε
κέρδος: διάφορου
κερί: τσιάρα
κεφάλαιο αρχικό: συρμαϊέ
κεφάλι: κάπου
κέφι: κέφε
κήπος: γκαρντίνα
κίβδηλος: κάλπικου
κιούπι: κιούπε
κιτρινάδα: γκαλμπινεάτσα
κιτρινισμένος: γκαλμπινίτου
κίτρινος: γκάλμπινου
κιτρινωπός: γκαλμπινόσου
κλαδί: αλμάκιου
κλαίω: πλίγγκου
κλαμένος: πλίμπτου
κλάμα: πλιντζιάρε

κλιανά: μπισίνα
κλιανάρης:(μτφ)μπισινοβότανου
κλάνω: μέσου
κλέβω: φούρου
κλέφτης: φούρου
κλεφτά, κρυφά: αφουρισαί
κλεμμένος: φουράτου
κλοπή: φουράρε
κλειδί: κλεάε
κλειδώνω: νγκλίντου
ξεκλειδώνω: ντισκλίντου & ντισφάκου
κλεισμένος: νγκλίσου
κληρονόμος: κληρονόμου
κλίνω, γέρνω: νκλίνου
κλινόμαι: μι νκλίνου
κλώθω, γυρίζω (στρέφω): σουίτσου
κλωσσό: κλουτσέσκου
κλωσσάει: κλουτσιάστε
κλωστή: σκλότσου
κλωστή,νήμα: χίρου
κόβω, αποχωρίζω: κούρμου
κομμένος, αποχωρισμένος: κουρμάτου
κόβω, σφάζω: τάλιου
κομμένος, σφαγμένος: τιλιάτου
κονιάμα: κουρασάνε
κοφίνι,καλάθι: κόσου
κοιλάδα,χαράδρα: βάλια
κοιλιά: πίντικα
ξεκοιλιάζω: ντισπίντικου
ξεκοιλιασμένος: ντισπιντικάτου
κοιλιά ζώου: πλαστούρα

κοιμάμαι: ντουόρμου
κοιμήθηκα: ντουρνί
κοιμισμένος: ντουρνίτου
κοιμητήριο: μιτίριο
κοινωνώ: μι κουμνίκου
κοινωνήσα: μι κουμνικά
κοινωνία θεία: κουμνικάρε & κουμνικιτούρα
εκείνος που μετάλαβε: κουμνικάτου
ακοινώνητος: νι κουμνικάτου
κόκκαλο: όσου
κοκκινάδι: αρουσεάτσα
κοκκινίζω: αρουσέσκου
κοκκίνισα: αρουσί
κόκκινος: αρόσου
κοκκίνισμα: αρουσίρε
κόκκος: γκαρνίτσου
κόκορας: κουκότου
κοκορέτσι: κουκουρέτζου
κόλλα: κοάλα
κολλώ: αλικέσκου
ξεκολλώ: ντισλικέσκου
κολλημένος: αλικίτου
ξεκολλημένος: ντισλικίτου
προσκολλούμαι: μι αλιντσέσκου
κολοκίθι: κουρκουμπέτου
κολοκυθιά: κουρκουμπέτα
κομπόστα: χουσάφε
κομπολόγι: κουμπουλόγιε
κόμπος: νόντου
λόνω τον κόμπο: ντισνόντου
κονάκι: κουνάκε

κοντά, πλησίον: απρόαπε & νίγκα
κονταίνω: σκουρτέτζου
κοντός: σκούρτου
κοντή: σκούρτα
κοντάρι, πάσσαλος: στρόπου & στρόγκου & πάρου
κοπάδι: κουπίε
κοπανίζω, στομπίζω: κιστέτζου
κοπάνισα: κισάι
κοπανισμένος: κισάτου
κόπανος: μάλιου
κοπέλα: τσουύπρα
κοπριά: κουπρίε
κοπριές: μπάλιτσι
κορδόνι δερμάτινο: νουζίτσα
κορίτσι: φιάτα
κορίτσι, παρθένος: βιργινάδα
κοριτσάκι: φιτίκα
κοροϊδευώ: πιζουέσκου
κοροϊδευτής: πιζουϊτόρου
κοροϊδία: πιζουίρε
κοροϊδεμένος: πιζουϊτού
κορόμηλο, δαμάσκηνο: προύνου
κορυφή: τζάνα & κίπιτα
κορυφή βουνού: τσιούκα
κορυφή, εξόγκωμα: τσούμα
κόρφος, κόλπος: σίνου
κοσκινίζω: τσέρνου
κοσκίνισμα: τσιρνεάρε
κοσκινισμένος: τσιρνούτου
κόσκινο (τρυπητό): τσίρου

κόσκινο λεπτό: σίτα
κόσμος: λούμια & ντουνιάουα
κότα: γκαλίνα
κοτέτσι: κουτάρου
κοτσούφι: νίρλα
κουβαλώ, φέρω: πόρτου
κουβαλώ κάποιον στη πλάτη: (α)νγκρίτσου & γκότσια
κουβάρι: γκλιέμου
κουβέντα, συζήτηση: μουαμπέτ
κουδούνι, κυπρί : κλιόπουτου & τσουκάνου & κίπρου
κουζίνα: μαγιριό
κουκούλα: καπότο
κούκος: κούκου
κουκουνάρι: κουκουλίτσου
κουλούρι: κουλάκου
κουμάντο: κουμάντα
κομμάτι: κουμάτα & φελίε
κομματάκι: κουματίτσου
κουνάβι: κουνάβε
κουνώ: λιάγκανου
κουνημένος: λιγκινάτου
κούνημα: λιγκινάρε
κούνια: λιάγκανου
κουνιάδα: κουμνάτα
κουνιάδος: κουμνάτου
κούπα: κούπα
κουράζομαι: απουστουσέσκου & (μτφ) μι κούρμου
ξεκουράζομαι: ντισπουστουσέσκου
κουράστηκα: απουστουσί & (μτφ) μι κουμμά

ξεκουράστηκα: ντισπουστουσί

είμαι κουρασμένος: χίου
απουστουσίτου

ξεκουρασμένος:
ντισπουστουσίτου

**κουρασμένος,κατάκοπος,
κομμένος :** τέσου & κουράτου

κουρέλι: παρτάλιε

κουρεύω: τούντου

κουρεμένος: τούμψου &
τούμτου

κουρεμένη: τούμψα

κουρκούτι: κουλιάσου

κουρτίνα, μπερντέξ: μπιρντέ

οι κουρτίνες: μπιρντιάτζιλε

κουτάλι: λίγκουρα

κουταλάκι: λιγκουρίτσα

κουτί: κουτίε

κουτάκι: κουτίτσου

κουτσός: σκλιόπου

κουτσή: σκλιόπα

κουτσουλιά: γκλινάτου

κούτσουρο: μπούτσουμου

κουφός: κούφου

κουφή: κούφα

κόχη: κόχε

κρανιά: κόρνου

κράνο (καρπός): κοάρνα

κρασί: γίνου

κρατώ: τσίνου

κράτησα: τσινού

κρατάμε: τσινέμου

κρατημένος: τσινούτου

κραυγάζω: ζγκιέρου

κρέας: κάρνε

κρεώδης,σαρκώδης: καρνόσου

κρέας ψαχνό: μπούκα

κρεβάτι: κριβάτε

κρεμνώ: σπίντζουρου &
ασκάλνου

ζεκρεμώ: ντισπίντζουρου

κρέμομαι: μι σπίντζουρου

κρεμάσθηκα: μι σπιντζουρά

κρεμασμένος: σπιντζουράτου &
ασκαλνάτου

κρεμμύδι: τσιάπα

κριάρι: μπερμπέκου

κριθάρι: όρτζου

κρίκος: κρικέλα

κρίμα: κρίμα

κρόκος: κρόκου

κρότσι: φλόκου

κρόσσια: φλότσι

κρότος, ηχηρό ράπισμα:
λόσκουτου

κρύβο: ασκούντου

έκρυψα: ασκούμσου

κρυμμένος : ασκούμπτου

κρυμμένη: ασκούμπτα

κρυφός: ασκουμπτόσου

κρύσταλλο: κρούσταλου

κρυώνω: αρκουρέτζου

κρύωσα: αρκουράι & σικάι

κρυολογημένος: αρκουράτου

κρύο: αρκουάρε

κρυολόγημα: ακουάρε &
πούντα

κρύος, ψυχρός: αράτσε

κρύπτη, κρυφάνα: κριψάνα

κρυωμένος, ξυλιασμένος:
σικάτου

κρυώνω κάτι: αρατσέσκου

κρυώνω, ξυλιάζω από το κρύο:
σέκου

κτυπό με κρότο,βροντό:
κριτσινέσκου

τον κοπάνισε: λου κριτσινί

κτυπό, δέρω: αγκουτέσκου &
μάτου

κτύπημα: αγκουτιτούρα

κτυπημένος: αγκουντίτου &
μπιτούτου & τσουκουτίτου

κτυπό,ματασίζω:
πλιτσουτέσκου

κτυπό με σφυρί:τσουκουτέσκου

κτυπό το σήμαντρο: τόκου

κυδώνι: γκουτούνιε

κυδωνιά: γκουτούνιου

κυνήγι: αβινάρε

κυνηγώ,καταδιώκω: αβίνου

με κινήγησαν: μι αβινίρε

κυνηγημένος: αβινάτου

κυνόδονας: κινίρτε

κύπελλο: πότσου

Κυριακή: Ντουμίνικα

κύριος: κίργιου

κόλας: κούρου

κωφάλαος: μούτου

Λλ

λαγκτίτα: λαγκτίτα

λαγίσι: λιγίνου

λαγός: λιέπουρε

λαγούμι: λαγούμι
λάδι: ουμπτουλέμιον
λαθεύω: λαθιψέσκου
λάθος: λάθου
λαμαργία: λεμαργίε
λαίμαργος: λέμαργου & λμόσου & λίζουρου
λαμός: γκούσα
Λάιστα: Λάκα
Λαϊστινή: Λικιάτα
Λαϊστινός: Λικιάτου
λάκκος, τάφος: γκρουάπα
λαμαρίνα: λαμαρίνα
λάμια: λάμνιε
λάμπα: λάμπα
λαμπάδα: λαμπάδα
λάμπω, γυαλίζω: νγκιλτισέσκου
λαμπρός, γυαλιστερός: νγκιλτισέσκου & νγκιλτισίτου
λάμπω, ακτινοβολώ, ζηλεύω, λαχταρώ: λιμπισέσκου
λαμπρός, ζηλευτός: λιμπισίτου
λαπάς: λαπά
λάπατο: στιάγιε
λαρύγγας: γκρουμάτσου
λαρύγγι κότας: γκρισιλιάνου
λάσπη: λάσπε
λάσπες: λέσκι
λασπωμένος: λασπουσίτου
λάχανο: τζουρούχου
λαχταρώ, τρομάζω: λαχτισέσκου
λαχτάρα, τρομάρα: λαχτάρα
λεβέντης: λεβέντου

λεβεντιά: λεβεντεάτσα
λέγω: τζίκου
έλεγα: τσιάμου
πες: τζί
είπε: τζίσε
λειρί (κόκκορα, κότας): κριάτσα
λειτουργιά, πρόσφορο: ανάφρα & ίψομα & λιτουργίε
λειτουργία: λιτουργίε
λειτουργώ: λιτουργισέσκου
λειτουργιά μικρή: πισκουρίτσου
λειχίνα: σγκάιμπα
λεκάνη: λιένε
λεκιάζω: λικισέσκου
λεκιασμένος: λικισίτου
λέπρα: λέπρα
λεπτόκαρο: αλούνου
λεπταίνω: μινουτέτζου
λεπτός: μινούτου & λέμπτου
λεπτά (ψηλά): μινουτέλιε
πολύ λεπτός & πολύ ψηλός: σπουλούγκου
λερώνω: λιρουσέσκου
λερωμένος: λιρουσίτου
λεχόνα: λιχοάνα
ληστεύω: κάλκου
λιβάδι: λιβάντε
λιβάνι: λιβάνου
λιγκιάζω: σουγκλίτσου
λόξιγκας: σουγκλίτσου
λίγο: θιάμα
λίγο & λίγο: μτσίνου
λιγότεμα: φίρα

λιγόνω: λιγουςέσκου
λιθόστρωτο: κιλντιρίμε
λίκνο: σαρμανίτσα
λίμα: αρνίε
λιμέρι: λιμέρε
λιποθυμία: μίλιε & μίντζιλε & γκρέου
λίρα: λίρα
λιώνω: τουκέσκου
λιομένος: τουκίτου
άλιωτος: νιτουκίτου
λουκέτο μικρό: φιλιππίτσου
λουκούμι: λουκούμε
λουλούδι: λουλούντα
λύκος: λούπου
λυπάμαι: νιλουέσκου
λύπη, οίκτος: νίλια
αξιολύπητος: νιλουίτου
πονόφυγος, συμπονετικός: νιλουόσου
λύσσα: λίσσα
λυσασμένος: λισάρκου

Μμ

μαγαζί: μαγαζίε
μαγαρίζω: παγκανέσκου
μαγιά: μαϊάου
μάγισσα: μαγίστρα
μάγος: μαγίστρου
μάγικος: μάγικου
μαδός: ντιάπιρου
μαδημένος: ντιπιράτου
καταμαδημένος:

καταντιπράτου
μάδημα: ντιπράρε
μαζεύω, συλλέγω: αντούνου
μάζεψα: αντουνάι
μαζεμένος: αντουνάτου
μαζεμένοι: αντουνάτσι
μαζί: ντιαντούνου & σιάμις
μαθαίνω, διδάσχω, συνηθίζω:
μβέτσου
ξεμαθαίνω: ντισμβέτζου
μαθημένος: μβιτσάτου
αμάθητος, άπειρος: νιμβιτσάτου
μάθηση: μβιτσάρε
μαινόμενος: τρουμπάτου
Μάϊος: Μάιου
μακριά: ντιπάρτε
από μακριά: ντι ντιπάρτε
μακρινός: ντιπαρτόσου
μακρύς: λούγκου
μαλακός: μουάλε & ρούντου
μαλλί: λίνα
μαλλί της ηλακάτης: κάρου
μαλλί μαλακό: ρούντου
μαλλί ρυπαρό: ουσάκου
μάλλινο πανταλόνι: πατούρε
μάλλινο σκέπασμα: σάσμα
μάλλινο σκέπασμα με φλόκους
(φλοκάτη): τσέρκα
μάλλινο σκέπασμα χωρίς
φλόκους: βελέντζα
μάλλινο σκέπασμα φθαρμένο:
πάλα
μαλλιού άνοιγμα: σκαρμινάρε
ξύνω το μαλλί: σκάρμινου

μαλθακός, άβουλος: (μτφ)
κλίτσου
μάλωμα (καυγός): αγκιτσάρε
μαλώνω κάποιον: ανγκάτσου
μαλώνω με κάποιον: μι
ανγκάτσου
μαλωμένος: ανγκιτσάτου
μάνα: ιάτα & μούμα
μάνα μου (επίκληση): ιάτανι
η μάνα μου: ιάτανι & μούμανι
η μάνα σου: μέτα
η μάνα του: μέσα
μητριά: νιάρκα
μάναρι: μανάρου
μάνδαλος: μάνταλου
μανδύας: κάπα
μανίκι: μίνικα
μανουάλι: μανάλε
μαντήλι: μαντίλιου
μαξιλάρι: κπιτινίου
μαξιλαροθήκη: καλούφρε
μαράζι: μαράζε
μαραφέτι: μαραφέτε
μαργαριτάρι: μαργαριτάρου
μάρτυρας: μάρτιρου
μάρτης (κλωστή): μάρτσου
Μάρτιος: Μάρτσου
μασκαράς: μασκαρά
μασκαραλίκι: μασκαριλίικε
μασουρί: μασούρου
μάστορας: μάστουρου
μαστορεύω: μαστουριψέσκου
μαστός: τσίτσα

μαστού θηλή: κέπτου
μαστοί ζώνου: ούτζιρε
μασχάλη: σουάρε
παραμάσχαλα: σουμσουάρε
μασώ: μάστικου
μάσημα: μαστικάρε
μασημένος: μαστικάτου
μάτι: όκλιου
ματιάζομαι: λιάου ντι όκλιου
μάτιασμα: ουκλιάρε
ματιασμένος: ουκλιάτου
ξεματιάζω: ντισκίντου
ξεμάτιασμα: ντισκιντάρε
ξεματιασμένος: ντισκιντάτου
μάυρη: γκάλα & (μτφ) φούμα
μαυριδερός: σιμουλάιου
μαυρισμένος: λαΐτου
μάυρος: λιάου & γκάλου
μάυρος καφές: νέγκρου
μαχαίρι: κουτσούτου
μαχαλάς: μαχαλά
με: κου
μεγαλοκέφαλος: (μτφ) σινίκιε
μεγάλος: μάρε
ο μεγαλύτερος: μα μάρλε
μαγάλωνω, ανατρέφω: κρέσκου
μεγάλωσα: κρισκούϊ
μεγαλωμένος: κρισκούτου
μεγάλωμα, ανατροφή:
κριστιάρε
μεδούλι: μιντούλιου
μεθούριο: παίμινε
μεθώ: μι μεπέτου

ζεμεθώ: ντισμπέτου
μέθουσα: μι μιπιτά
μεθώ κάποιον: μπέτου
μεθύσι: μιπιτάρε
μεθυσμένος: μιπιτάτου & (μτφ)
κρέπιτου (δηλ.σκασμένος)
ζεμεθυσμένος: ντισμπιτάτου
μέθυσος: μεπατούρου
μελάني: μιλάνε
μελανοδοχείο: καλαμάρου
μέλι: νιάρε
μέλισσα: αλγκίνα
μελίσι: αλγκίνα
μένω: αρμίνου
έμεινα: αρμάσου
αφημένος: αρμάσου
κατάλοιπα: αρμασιτούρι
μέρα: τζούα
μέρες: τζίλιε
οι μέρες: τζίλιε
κάθε μέρα: κάθε τζούα
μερεμέτι: μεριμέτε
μερεμετζώ: μεριμισέσκου
μερικοί,κάμποσοι: νισκίντζι &
νίστε
μερικές φορές: νισκίντζι όρι
μέρος, πλευρά: πάрте
μέσα, εντός: νουούντρου
από μέσα: ντι νουούντρου
μέση: μέσια
μεσημέρι: μφρίντι & πρίντζου
μετάνια: μετάνιε
μετανόω: μιτανιουσέσκου

μετανοημένος: μιτανιουσίτου
μετερίζι: μιτιρίζε
μέτρο: μέτρου
μετρώ: μισούρου
μετρημένος: μισουράτου
μέτρηση: μισουράρε
Μέτσοβο: Αμίντσου
μέχρι, ως: πιν
μήλο: μέρου
μήνας: μέσου
μήπως: μάνα & να κου & νάκα
μήπως δεν: νάκα νου
μηρυκάζω, αναμασό:
αροάμιγκου
μηχανή: μάκινα
μία: ούνε
μία- μία (ανά μία): κιτί ούνε
μια φορά: ούνε ούάρα
με τη μία: κου' ούνε
μικρός: νίκου
μισό: τζιουμιτάτε
μισός: ντίσου
μισος,μένος: άχτι
μοιάζω: αουντζέσκου & (μτφ)
αντούκου & τράγκου
του μοιάζω: λου' αουντζέσκου
& μτφ του φέρνω: λου' αντούκου
μου μοιάζει: νι' αουντζιάστε
& μτφ του φέρνει: λου' αντούτσε
μοιράζω, διαιρώ: μπάρττου
μοιράσαμε: αμπιρτίμου
μοιρασμένος, διαιρημένος:
μπιρτίτου
μοιρολόγώ: μπιρολογέσκου

μολύβι: μουλίβου
μόλις: κάρ σι & ίτσι
μοναστήρι: μοναστίρου
μόνον: γκολ
μόνος: σίγκουρου & γκόλου
Μοσχοπολίτης:
Μουσκουπουλιάνου
μόσχος (φυτό): μόσκου
μουδιάζω: αμουρτσέσκου
μούδιασα: αμουρτσί
μουδιασμένος: αμουρτσίτου
μουλάρι: μούλα
μουλιάζω: μόλιου
μούλιασμα: μουλιάρε
μουριά: τσιρνίτσου
μουρμουρίζω: γκιρνέσκου
μουρντάρης: μουρντάρου
μουσαφίρης: μουσαφίρου
μούγλα: μούγλα
μουχλιάζω: μουχλιτζέσκου
μούχλιασε: μουχλιτζί
μουχλιασμένος: μούχλιντου &
μουχλιτζίτου
μπαίνω: ίντρου
μπήκα: ιντράι
μπαϊράκι: μπαϊράκε
μπάλα: τόπε
μπαλώνω: μπιάτικου
μπαλωμένος: μπιτικατού
μπάλωμα: μπιτικάρε
μπαλώματος πανί: πιάτικου
μπακαβάς: μπακαβάβ
μπαλκόνι: μπαλκόνε

μπαούλο: σεντούκε
μπαστούνι: τουιάγκα
μπατάνι: μπατάνε
μπελάς: ντέσμα & μπιλιέ
μπερδεμένος: μπιρδιψίτου
μπλεγμένος: μπιρτίτου
μπλε: νίρλου
μπογιά: μπουγιάου
μπόρα: μπόρα
μπορώ: πότου
μπορούμε: πέμου
μπόρεσα: πτούι
δεν μπορώ: νου πότου
μπορεί, πιθανόν, ίσως: πουάτε
μπουχτίζω: μπουχτισέσκου
μπράτσο: μπράτσο
μπρεάνα (ψάρι): μπρεάνα
μπροστά, πριν: νίντε
από μπροστά: ντι νίντε
πιο μπροστά: μαναίντε
μπροστά, ενόπιον: ντρι
μυαλό: μιντούα
μυαλωμένος: μιντιόσου
μύγα: μούσκα
μύγες: μούστι
μυζήθρα, ούρδα: γκίτζα
μύλος: μούάρα
μυλωνάς: μουράρου
μύξα: μούτσα
μύξες: μούτσι
μυρίζω, οσφραίνομαι:
ανιουρτζέσκου
μυρουδιά: ανιουρτζίρε

μου μυρίζει: ν'ανιουρτζιάστε
μυρήγκι: φιννίγκα
μύρο: μίρου
μυστήριο: μιστίριου
μυστικό: μιστικό
μύτη: νάρε
μυτίτσα: μίτικα
μυτερός, σουβλερός: κιπιτόσου

Nv

να, ιδού: ιά
νάτην: νάια
νεαρός: τίνιρου
νεκροταφείο: (μψ) γκόντρον
(γιατί στη Λιάστα βρίσκεται με
λόφο)
νέο, είδηση: νόου
νερό: άπα
τα νερά: άπλε
νερό κρύο: άπα αράτσε
νερά ακάθαρτα: άπι αλιχόνε
νερούλος: απατόσου
νεροτριβείο: μπατάνε
νερολεχόνες (ξωτικά):
απελεχόνες
νευρικός, οξύθυμος: σέρτικου
νεφρός: αρνίκλιου
νιάτα: νιάτι
νικό, υπερτερό, ξεπερνά:
αντρέκου & αστρέκου
με νίκησες, με ξεπέρασες:
μ' αντρεκούς
σε νίκησα, σε ξεπέρασα:
τι' αντρεκούι
νικημένος: αστρικούτου

νισάφι: νισάφε
Νοέμβριος: Μπρουμάρου
νοικοκύρης: νικοκίρου
νόμισμα: παρά
το νόμισμα: πρέλου
νόστιμο: νόστιμου
νοτιάς: νοτιέ
νους: μίντε
νουνεχής: μιντούόσου
νουνός: νούνου
ντελικάτος: σκλίμπου &
ντιλικάτου
ντέφι: ντέφι
ντορβάς: τάστρου & ταγάρε
ντορβαδάκι: τιστρίκου
ντουλάπα εντοιχισμένη:
μισάντρα
ντουλάπι: ντουλάπε
ντουινιάς: ντουινιάου
ντρέπομαι: μι αρουσουνέτζου &
νιάστε αρσίνε
ντροπαλός: αρουσουνόσου
ντροπή: αρσίνε & γκιζέπε
ντροπιάζω: αρουσουνέτζου
ντροπιασμένος: αρουσουνάτου
δεν ντρέπεσαι; : Νου τσιάστε
αρσίνε;
ντόνο: μβέσκου
καλοντυμένος: μβισκούτου
ντόνο, εξοπλίζω:
αρματουσέσκου
ντυμένος, εξοπλισμένος:
αρματουσίτου
ντυμένος βαριά: (μψ)
χουρχόνιου

νυστάζω: μι λιά σόμνουλου
νυστάζω: (μτφ) μι νκλίνου
νύφη: μβιάστα
νυφούλα: μβιστικά
η πεθερά τη νύφη: νόρα
η γυναίκα του αδελφού: νόρα
νύχι: ούγκλιου
νύχτα: νουάπτε
νυχτώνει, σκοταινιάζει:
μουρτσιάστε
νύχτοσε: μουρτσι
νύχτομα: μουρτσιτού
στο νύχτομα: του μουρτσιτού
νορήτερα: μαναϊντε

Ξξ

ξακουστός: αυτζίτου
ξαμολώ: σιργκέσκου
εφορμό, πετάγομαι: μι
σιργκέσκου & μι' αλιάπιντου
ξαμολήθηκα, πετάχθηκα: μι
σιργκί & μι' αλιπιντά
ξανά: ναπόια & μάτα
ξανθομάλλης: κανούτου
ξαπλώνω: μι τίντου
ξάπλωμα: τιντιάρε
ξαπλωμένος: τέσου & απούσου
ξαπλωμένη: τιάσα
ξαπλώνω για ύπνο: μι μπάγκου
ξαπλωμένος για ύπνο:
μπαγκάτου
**ξαπλώνω για ξεκούραση, για
ηρεμία:** μι τίντου & μι' απούσου
ξεθεωμένος, αποκαμωμένος:
τέσου

ξεγελώ: αρίντου
με ξεγέλασε: μι' αρίσε
ξεγυμνώνω: ντισπόλιου
ξεγυμνόμα: μι ντισπόλιου
ξεγυμνωμένος: ντισπουλιάτου
ξεθάβω: ντισγκρόπου
ξεκινώ: νγκισέσκου
ξεκίνησα: νγκισί
ξεκίνησαν: νγκισίρε
ξένα: ξιάνι
ξενιτεύομαι: μι ξινιτιψέσκου
ξενιτιά: ξινιτιέ
ξενιτεμένος: ξινιτιψίτου
ξένος: ξένου
ξενόνας κοινοτικός: αμιλικό
ξενόνα επιστάτης : αμίλ
**ξεπαγιάζω, τρέμω από το κρύο,
ριγώ :** τζιάτζιρου
ξεπάγιασα: τζιτζιράι
ξεπαραδιάζω: αφουλέσκου
ξεπαραδιασμένος: αφουλίτου
ξεπαραδιάστηκα: μι' αφουλί
ξεπλένω: ασπέλου
ξεπλυμένος: ασπιλάτου
ξερνό: βόμου
ξερνά: βουμιάστε
ξέρασμα: βουμιάρε
ξέρω, έχω γνώση: στίου
γνώστης, συνετός, σοφός:
στιούτου
ξεσκίζω: ντιρίνου
ξεσκισμένος: ντιρνάτου
ξεσκίσθηκα: μι ντιρνά

ξεχειμωνιάζω: αρνέτζου
ξεχειμώνασμα: αρνίρε
ξεχνώ: αγκρισέσκου
ξέχασα: αγκρισί
ξεχασμένος: αγκρισίτου
αξέχαστος: νιαγκρισίτου
ξεχασιάρης: αγκρισιτόρου
ξημερώνω: άπιρου
ξημερώνει, χαράζει: άπιρε
ξημέρομα, χάραμα: χιργίε
ξημέροσε, χάραξε: απιρί & χιργί
το ξημέρομα: τ' απιριντάϊ
ξημερώνοντας τον:
απιρινταίλου
ξημερώνει (κτυπά ο ήλιος): ντα
σουάρλε
ξημέροσε (βγήκε ο ήλιος): ισί
σουάρλε
ξηραίνομαι: σέκου
ξηρήθηκα: σικάι
ξηρός: σέκου
ξινίζω: ακρέσκου
ξίνισε: σι' ακρί
ξινάδα: ακρίμε & πουσκουτούρα
ξινός: άκρου
ξινόγαλα: δάλα
ξοδεύω: ζουδιψέσκου
ξύγκι, λίπος: σέου
ξυδι: πούσκα
ξύλο: λιέμνου
ξύλο μικρό: λιεμνίκου
ξύλα: λιάμι
ξερά ξύλα: ουσκουτούρι
ξύλο μισοκαμένο: τουτσίνου

ξύλινο παγούρι: κόφα & φτσιέλα
ξύλινο πιάτο: κουδουπίνακου
ξύνομαι: μι συγκρίμου
ξύσμενος: συγκριμάτου
ξύνω: συγκρίμου & αράντου
ξύπνω: ντιστέπτου
ξύπνησα: ντιστιπτάι & απιρί
ξύπνητός: ντιστιπτάτου
ξύπόλυτος: ντισκούλυτου
ξύράφι: ξουράφε
ξύρίζω: ξουρσέσκου
ξύρίζομαι: μι ξουρσέσκου
ξύρισμένος: ξουρσίτου

Οο

ογκώδης: καμπάτου
ό,τι, μόλις: ίτσι
οικογένεια: φουμεάλια
οικοδομική ξυλεια: κερεστές
οινόπνευμα: σπίρτου
οκά: ουκά
Οκτώβριος: Σι(ου)μέντρου & Οκτόμβρου
οκτώ: όπτου
ογδόντα: οπτουτζάτσι
οκτακόσια: οπτουσουτέ
οικονόμος: ικονόμου
οικονομία: ικονομίες
όλα: τούτι
όλοι: τούτσι
όλη: τούτα
όλες: τούτε

όλος: τούτου
όλων: τουτουλόρου
από όλα: ντι τούτι
ομιλία, λόγος: ζμπόρου
ομιλώ, λέγω: ζμπουρέσκου
όμοιος, ίδιος: ντρέγκου & ιδίγου
όμορφος, ωραίος: μσάτου
όμορφη, ωραία: μσάτα
ομορφιά: μουσουτιάτσα
ομορφιές: μουσουτέτσι
ομφαλός: μπουρίκου
όμως, αλλά: μα
ονειρεύομαι: μι νγκισέτζου
όνειρο: γίσου
τα όνειρα: γίσιλε
όνομα: νούμα
ονομάζομαι: μι'αγκλιάμου
οξιά: φάγκου
όπλο: τουφέκε
όποιος: τσίνε & κάρε
οποιοσδήποτε: τσινεβά
οποτεδήποτε: καρεούρα
όπως, σαν: κα
όπως, καταπώς: κατακούμου & κακούμ
οργή, θυμός: ουργίε
οργίζομαι: μι'ουργισέσκου
όρθιος: μπρόστου
ορθόδοξος: ορθόδοξου
ορφάνεψω: ουρφανψέσκου
ορφάνια: ουρφάνιε
ορφανός: ουάρφανου
όσο: κούτου

όταν, μόλις: κούντου
ό,τι: ίτσι
οτιδήποτε: ίτσι
ουδόλω: χίτσου
ουρά: κουάντα
ουράνιο τόξο: κουρκουμπέου
ουρανός: ουρανό
ουρλιάζω: αούρλου
όχθη, άκρη: μάρτζινα
όχι: νου

Ππ

παγίδες: μπάτσι
πάγος: νγκλέτσου
πάγου λεπτό στρώμα: γκατζόνα
παγωμένος: νγκλιτσάτου
παγωνιά & πάγωμα: νγκλιτσάρε
παγώνω: νγκλέτσου
ξεπαγώνω: ντισγκλέτσου
ξεπαγωμένος: ντισγκλιτσάτου
πάγωσα: μι νγκλιτσάι
παγώνω, ξυλιάζω: σέσκου
πάγωσα, ξύλιασα: σικάι
παγωμένος, ξυλιασμένος: σικάτου
παγωνιά: τσιάφε
παγούρι: παγούριε
παθαίνω, πάσχω: πάτου
έπαθα: πιτσιί
τι έπαθα: τσι πιτσιί
παιδεύω: πιδιψέσκου
παιδεμα: πιδιψίρε

παιδεμένος: πιδιγίτου
παιδί: φτσιόρου
παιδάκι: φτσιουρικού
παίζω: τζιόκου
παίζιμο: τζιουκάρε
παίρνω: λιάου
παίρνει: λιά
παίρνουμε: λομ
πάρσιμο: λοάρε
πρωτοπαίρνω: προτολιάου
παζάρι: παζάρε
παλάμη, πιθαμή: πάλμα
παλεύω, αγωνίζομαι: μι' αλούμπτου
πάλη, αγόνας: αλουμπτάρε
πάλι, ξανά: μάτα & πάλε
παλληκάρι, ήρωας: τζιόνε
παλιός: βέκλιου & μπιτίρνω
Παναγία: Στιμιρίε & Σταμαρία
πανδοχείο: χάνε
πανδοχέας: χαντζί
πανηγύρι: πανιγίρου
πανί, ύφασμα: πίντζα
πάντοτε (καθεώρα): καθεοάρα
παντρειά άνδρα: νσουράρε
παντρεμένος: νσουράτου
ανόπαντρος: νινσουράτου
παντρειά γυναίκα: μιρτάρε
παντρεμένη: μιρτάτα
ανόπαντρη: νιμαρτάτα
παντρεύομαι (για άνδρα): μι νσόρου
παντρεύομαι (για γυναίκα): μι μιρίτου

παντρεύω άνδρα: νσόρου
παντρεύω γυναίκα: μιρίτου
παξιμάδι: ποξιμάδε
παπάρα: παπάρα
παπάς: πρέφτου & αφέντου
παπαδιά: πριφτίασα
παππούς: πάπου
παραγγελία: παραγκελίε
παραδολός: μπάλιου & μπάρτζου
παράδεισος: παράδισου
παράθυρο: πιρθίρε
παραθυρόφυλλο: κανάτου
παρακάνω: παραφάκου
παράκληση: παρακλίσι
παράξενο, ανάποδος: χουίρλίτικου
παραμονή: πιρίντε
παραμύθι: παρμίθου
παραπίσω(αργότερα): μαναπίο
παράπονο: παράπουνου
Παρασκευή: Βίνιρι
παρηγορώ: παριγορσέσκου
πάσσαλος: στρόπου
πασπαλιζώ: πισπιλέσκου
παστραμάς: πιστριμέ
Πάσχα: Πάστε
πατάτα: μπότσε
πατέρας: τάτου
ο πατέρας: τάτουλου
ο πατέρας μου: τάτουνιου
ο πατέρας σου: τάτουτου
ο πατέρας του: τάτουσου

πατριός: νέρκου
πατσαβούρα: πιτζιτούρα
πατώ: κάλκου
πατημένος: κιγκάτου
απάτητος: νικικλάτου
πάχνη: μπρούμα
παχνί: παχνίε
παχύς: γκράσου
πεδιάδα: πάντε
πεδικλώνω: νκιάντικου
πεδικλώνομαι, σκοντάφτω: μι νκιάντικου
πεζούλι: πιζούλιου
πεθαίνω: μόρου
θα πεθάνω: βάι' μόρου
πεθαμένος, νεκρός: μόρτου
πεθαμένη, νεκρή: μούρτα
πεθαμένοι: μόρτσι
πέθανα: μουρίτι
πέθαναν: μουρίρε
πεθερά: σοάκρα
πεθερός: σόκρου
πεινώ πολύ: ατζιουντζέζου
πείνασα: ατζιουνάτι
πεινασμένος, νηστικός: ατζιουνάτου & ατζιούνου
είμαι νηστικός: χίου ατζιούνου
πείνα: φουάμε
πεινώ: νιάστε φουάμε
πειράζω, ενοχλώ: κιρτέσκου
πειραγμένος: κιρτίτου
άθικτος: νι κιρτίτου
πείραγμα: κιρτίρε

πείσμα, οργή: γινάτε
πεισμόνω: πισμουσέσκου
πεισμομένος: πισμουσίτου
πελεκοῦδι: σκίρπα
πελεκώ: πιλικισέσκου
πελέκημα: πιλικισίρε
πελεκημένος: πιλικισίτου
Πέμπτη: Τζόι
πέντε: τσίντσι
πενήντα: τσιντζάτσι
πεντακόσια: τσιντζσούτε
πέπλο νυφικό: ζιβόνου
πέρα: νγκλο
πιο πέρα: μα νγκλό
άντε πέρα: άντε νγκλο
πέρδικα: πιτρονίκλιου
περίεργος: περιέργου
περιδέραιο: γιουρτάνε
περιορισμός: ζάπε
περισσότερο: κάμα
παραπάνω: καμανσούσου
περισσότερο, υψηλότερον: μανσούζ
πολύ περισσότερο: πριμανσούς
περηφάνια: πιριφάνιε
περήφανος: πιρίφανου
περπατώ, βαδίζω: ίμου
περπάτησα: ιμνάι
περπάτημα, βιάδισμα: ιμνάτουρα & ιμνάτου
περπατώ: μι πριμίμου
περπατημένος: πριμιμάτου
περίπατος: πριμιμάρε

περνώ, διαβαίνο: τρέκου & αστρέκου
πέρασαν: τρικούρε
περασμένος: τρικούτου
περνώ απέναντι, υπερπηδό: ντριστελίου
πέρυσι: άνου
πέταλο: πέταλου
πεταλωτής: αλπάνου
πεταλούδα: πιρπιρούνα
πέτρα: κιάτρα
πέτρα στρόγγυλη: γκουργκούλιου
πετρέλαιο: γκάζε
πέτσα: πιάζα
πέυκο: κίνου
πέφτω: κάντου
έπεσα: κιτζούι
πεσμένος: κιτζούτου
πηγαίνο: μι ντούκου
πήγα: μι ντούσου
πήγες: τι τσές
πήγε, πάει: ντούσε
πήγαινε: ντούτε
θα πάμε: βα νι τσέμου
πηγαινόεργομαι: μι' ούρντινου
πηγή: φιντίνα
πηγούνι: γκρούνιου
πηδό, χορεύω: ανσάρου
πήδημα: ανσαρίρε
πήζω: νγκλέκου
έπηξε: σιανγκλικέ
πηγμένος: γκλικάτου
πηλός: λούτου

πιάνω, συλλαμβάνω: ακάτσου
έπιασα: ακιτσάι
σ'έπιασα: τι' ακιτσάι
με έπιασαν: μι' ακιτσάρε
πίατο: μπλίντου
πιθάρι: κιούπε
πίκρα: αμαρεάτσα
πικρός: αμάρου
πιλάφι: πιλάφε
πίνω: μπιάου
ήπια: μπιούι
πιωμένος: μπιούτου
πόση: μπιάρε
ποτό: μπιτούρα
πιο: κάμα & μα
πιο κοντά: μα νγκουά
πιο πίσω: μαναπόι
πιπέρι: πιπέρου
πιρούνι: πιρούνε
πίσσα: πίσα
πιστεύω: πιστινέσκου
πιστευτός: πιστινίτου
πίστι: πίστε
πίσω, μετά: τούπου & ναπόι
πίσω: ντινιπόι
από πίσω: ντι ντινιπόι
πίτα: πίτα
πίταξ, ψωμιού κόθρος – γύρος, γωνία: κιλκίνιου & κόντρου
πίταξ μαλακό μέρος: πούσου
πίταξ φύλλο, πέτουρο: πέτουρου
πίτυρα: τίρτσι

πλάγιος: ντεμπλάιτε
στα πλάγια: αμπλιάιτε
πλαγιαζώ: μι μπάκου
πλάκα: πλουάτσα
πλακώνω: πιτρουσέσκου
πλακωμένος: πιτροσίτου
πλαντάζω: πλισκινέσκου
πλάνταζα: πλισκινί
πλάτανος: πλάτανου
πλαστήρι: κιρπιτόρου
πλάστης: σουτσάλα
πλατεία: μεσοχώριε
πλάτη, ράχη: πιλάτρε
πλατύς: λάργκου
πλαταίνω: λαρτζέσκου
πλατυσμένος: λαρτζίτου
πλέκω: μιπλίτσκου
πλέξιμο: μιπλιτάρε
πλεγμένος: μιπλιτίου
ξεπλέκω: ντισμιπλιτέσκου
πλένω: λάου
πλυμένος: λάτου
άπλυτος: νιλάτου
πλύσιμο: λάρε
πλεξούδα, κοτσίδα: κουσίτσα & κουσάουα
πλευρά, μέρος: πάρτε
πλευρό: κούαστα
πλευριτώνω: πλιβριτουσέσκου
πλευριτωμένος: πλιβριτουσίτου
πληρώνω: πιλάτσκου
πληρωμή: πιλίτρε
πληρωμένος: πιλίτιου

πλησιάζω: απρόκιου
πλησίασα: απρουκί
πλούσιος: αβούτου & (μιφ) τσινούτου
πλούσια: αβούτα
πτωχός: φτόχου
πτωχή: φτοάχα
πλούτος: αβιάρε
πνίγω, στραγγαλίζω: σγκρούμου
πνιγμένος, στραγγαλισμένος: σγκρουμάτου
πνίγω στο νερό: νέκου
πνιγμένος στο νερό: νικάτου
πόδι: τσόρου
πόδια: τσοάρι
ποδιά: πουάλα
ποδονάρι: πουδουνάρου
πόθος, αγάπη: ντόρου
ποθητός, αγαπητός: ντουρούτου
πονό, λυπούμαι, ποθώ: ντόρου
πόνος: ντόρου & ντουιάρε
πονεμένος: ντουρούτου
πόλεμος: πόλεμου
πονηρός: πόνιρου
ποιος, ποια: κάρε & τσίνε
πολύ: μούλτου
πολλές φορές: μούλι ουάρε
ποντικός: σουάρικου
πόρπη, κόπιτσα: ζάβα
πόρτα: ούσα & μπουάρτα
πορτούλα: ουσικά
παραπόρτα: πουρτίκα
πόσος(ς): κίτου

πόσοι(ς): κιτς
ποτάμι: αρούου
το ποτάμι: αρούουλου
πότε(ς): κούντου
ποτέ: ποτέ
ποτήρι: πουτίρου
ποτίζω: αντάπου
ποτισμένος: ανταπάτου
πότισμα: ανταπάρε
που(ς): ίου
που και που: κατιναοάρα & κατιβιρνουάρα
πουγκί: πουγκα
πουθενά: ιβά
πουκάμισο: κιμιάσα
πουλάω: βίντου
πούλησα: βιντούι
πουλημένος: βιντούτου
πώληση: βιντεάρε
πουλί: πούλιου
πραμάτεια: πραγματία
πράσινο: βιάρντε
πρασινάδες: βιρτζετούρι
πράσο: πράσου
πρέπει (αρμόζει): απρίντε & πριψιάστε
πριόνι: πριόνε
πριόνι μεγάλο: σιάρα
πρόβατο: ουάε
τα πρόβατα: ουάιλι
προβατίλα: ουσουκού
προδίδω: προυδουσέσκου
προδότης: προυδότη

πρόεδρος: μουχτάρου
προηγούμενος: ντινιάβρα
πρόθυμος: πρόθυμου
προκοπή : χιάιρε
πρόλοβος πτηνών: μάμα
προίκα: πρίκα
προικιά: πριτσιέ
προξενήτης: προυξινίτου
προξενιά: προυξινσίρε
προξενεύω: προυξινσέσκου
προξενημένος: προυξινσίτου
προσκυνώ: προυσκινσέσκου
προοδεύω: προυκουψέσκου
πρόδος: προυκουψίρε
προκομένος: προυκουψίτου
πρόπερσι: αντσέρτσου
προτιμώ: προυτιμισέσκου
προτίμηση: προυτίμισι
προτιμημένος: προυτιμισίτου
προσευχή: προσεφχίε
προς, σε: κιτρί & λα
προσέρχομαι, φθάνω:
κουπουσέσκου
προσκαλώ: αγκλιέμου
πρόσκληση: αγκλιμάρε
προσκεκλημένος: αγκλιμάτου
προσφύλι: φύλιου
πρόσωπο: φάτσα
προφήτης: πριφίτου
προφταίνω: απροφτουσέσκου
προχθές: ουάλαταρι
προί: ταϊνά
πρωτόγαλα: κουλιάστρα

πρώτος: πρώτου
πτώμα σαπισμένο: λέσια
πυγολαμπίδα: λικουρίτσιου
πυθμένας,πάτος: φούντου
βύθισμα: φουντάρε
πύον: πρόνιου
πυράγγρα: μασιά
πύργος: πίργου
πυρετός, ρίγος : χιάβρα
πυρκαγιά με κρότο, μεγάλη φωτιά: μπουμπουρέτα
πυροστιά: προυσσιέ
πως(:): κούμου
πως (αναφορικό): κα

Ρρ

ράμφος, άκρη: κίπιτα
ράβω: κόσου
ξεράβω,ξηλώνω: ντισκόσου
ραμμένος: κουσουτού
ξεραμένος: ντισκουσουτού
έραψα: κουσούι
ράψιμο: κουσιάρε
ράφτης: ράφτου
ραγίζω: κρέπου
ραγισμένος: κρεπάτου
ραδιουργία: μουζαβρλίκε
ραδιούργος: μουζαβίρου
ρακί: (α)ρακίε
ραντζώω: αρουβιντέτζου
ράντισα: αρουβινάι
ράντισμα: αρουβινάρε
ραντισμένος: αρουβινάτου
ράσο: ράσα
ρέβομαι: μι ρουγκουέσκου
ρέψιμο: ρουγκουίρε
ρεβίθι: αρόβου
ρεζιλεύω: ριζιλέσκου
ρεζίλι: ριζίλε
ρεζιλεμένος: ριζιλίτου
ρέμα, τάφρος, χαντάκι: τράπου
ρέμπελος: ρέμπιλου
ρεντές: ριντεάουα
ρετσίνι: ρουσουάνα
ρέω,τρέχω: κούρου
ροή: κουράρε
ρημάζω: ερμουξέσκου & ριμουξέσκου
ρημαγμένος: ερμουξίτου & ριμουξίτου
ρίγανι: ρίγανε
ρίζα: αρδιτσιάνα
ρίχνω, πετώ: αρούκου
έριξα: αρκάι
ρίχνομαι: μι' αρούκου
ρίχθηκε: σι' αρκέ
ρίξιμο: αρκάρε
ριγμένος: αρκάτου
ρίχνο επάνω: παραρούκου
ρόζος: ρόζου
ρόκα, ηλακότη: φούρκα
ροκανίζω, περιτρώω: αρόντου
ρουσφέτι: ρουσφέτε
ρουφώ: σόμπου
ρουφηγμένος: σουργκίτου

ρούφηξα: σουργκί
ροχάλιζω: χιρκέσκου
ροχάλισα: χιρκί
ροχάλιττό: χιρκίρε
ρύζι: αρίζου
ρυτιδωμένος, ζαρωμένος, σουφρωμένος: σουπρουσίτου
Ρόσος: Ρόσου
ρωτώ: (α)ντρέμπου
σε ρώτησα: τι'αντριμπάι

Σσ

Σάββατο: Σίμπιτου
σακάκι: σακάκιε
σακάτης: σακάτου
σακατεύω: σακατιψέσκου
σακατλίκι: σακατλίκε
σάκος: σάκου
σάκοι: σάτσι
σακούλι: σακούλιου
σακοράφα: αντρεάουα
σαλάτα: σαλάτα
σάλια: μπάλιε
σάλιαγκας: σμέλτσου & σμέλιαγκου
σαμάρι: σαμάρου
σαμπούκος,κουφοξυλιά: σουούγκου & βούζου
σαν,ως (ομοιοματ.): κα
σαν, λες και: καντέτς
σανίδι: σκίντουρα
σανιδάκι: σκιντουρίκα
σαπιζω: προυτιτζέσκου

σάπιος: προυντίτου
σάπισμα: προυτιτζίρε
σαπισμένος: προυτιτζίτου
σαπούνι: σαπούνε
σαπουτισμένος: σαπουσίτου
σαρακατσάνος: σαρακατσάνου
σαράκι: σαράκε
σαρακοστή: πιρέσανι
σαράντα: πατρουτζάτσι
σαραντζίω: σαραντισέσκου
σάρωθρο (σκούπα): μέτουρα
σαρώνω (σκουπίζω): αρνέσκου
σαρωμένος: αρνίτου
ασκούπιστος: νι'αρνίτου
σκουπίδια: αρνιτούρι
σκουπιδάκι: σούλιου
σαστίζω: σουσισέσκου
σαστισμένος: σουσιτίτου
σβήνω: αστίγκου & αστέτζου
έσβισα: αστέσου
έσβισε: σι αστιάσε
σβησμένη: αστιάσα
σβησμένος: αστέσου
σειώ, κινώ: μίνου
σειόμαι, κινούμαι: μι μίνου
σεισθήκα, κινήθηκα: μι μινά
κινήσου: μίνιτε
σεντόνι: σεντόνιε
Σεπτέμβριος: Σιπτέμβρου & Γισμασιούνου
σερμπέτι: σερμπέτε
σηκώνω: μούτου & σκόλου
σηκώνομαι: μι μούτου & μι

σκόλου
σήκω: σκούάλιτε
σηκόθηκα: μι μτάι & μι σκούάλι
σηκόθηκα: σι μετε & σι σκούλέ
σήκομα: μτάρε
σηκωμένος: μτάτου & σκούλάτου
σήκωσα: μτάι & σκούάλι
σηκόνομαι απότομα (ξεπετάγομαι): μι'αλιάπιντου
σηκόθηκα απότομα, (ξεπετάχθηκα): μι'αλιμπιντάι
σημαδεύω: σιμνέτζου
σημάδι: σέμνου
σημαία πολεμική: μπαίράκε
σήμαντρο ξύλινο: τουάκα
σημειωματάριο: τιφτέρε
σήμερα: άσιντζι
σιγά, αργά: αγάλια & πρεαγάλια
σίγουρος: σίγουρου
σίδερο: χέρου
συλλογίζομαι: μι σιλουέσκου
σιτάρι: γκρίνου
σιωπώ: τάκου
σιόπα: τάτσι
σκάβο: σάπου
σκαμμένος: σιπάτου
σκάψιμο: σιπάρε
σκάζω,λυπούμαι: κρέπου
σκάζω με κρότο: πλισκινέσκου
έσκασα: κριπάι & πλισκινί
σκασμένος: κριπάτου & πλισκιντίτου

σκάσιμο, ράγισμα: κριτάρε
σκαθάρι μεγάλο: μπουμπάρου
σκάλα: σκάρα
σκαλίζω: αρίμου
σκάλισμα: αριμάρε
σκαλιστήρι: καλιστήριου
σκαλώνω, αναρτώ: ασκάλνου
σκάλωσα, κρεμάσθηκα: μι' ασκιλνά
σκαλωμένος: ασκιλνάτου
σκαμνί: σκάμνου
σκαντζόχοιρος: αρίτσου
σκαρφαλώνω: μι' ανγκάρλιμου
σκαρφαλωμένος: ανγκαρλιμάτου
σκάφη ζυμόματος: κιπιστεάρε
σκάφη πλυσίματος: κουπάνα
σκεπάζω: κουάπιρου
ξεσκεπάζω: ντισκουάπιρου
σκεπάσθηκα: μι κουπιρί
ξεσκεπάσθηκα: μι ντισκουπιρί
σκεπασμένος: κουπιρίτου
ξεσκεπαστος: ντισκουπιρίτου
σκεπάζομαι: μι κουάπιρου
σκεπάζω, καλύπτω: αμβιλέσκου
σκεπασμένος, καλυμμένος: αμβιλίτου & νβιλίτου
σκεπάρνι: σκιπάρε
σκεπή: τσιτίε
σκιά: αούμπρα
σκίζω, αποσπώ: αρούπου
έσκισα: αρούψου
σκίζω, ξεσκίζω: ντισκίου
σκίσιμο: ντισκάρε

σκισμένος: αρούπτου & ντισκάτου
σκισμένος, ανοιγμένος στα δύο: ντισκιράτου
σκίουρος: βιβριρίτσα
σκίνα: τσιντσάρου
σκόρδο: άλιου
σκόρος: μόλτσα
σκορπίος: σκιρτσάπου
σκοτόνω: βάταμου
σκοτωμός, φόνος: βιταμάρε
σκουλήκι: γιέρμου
σκουλικιάζω: γιρμέσκου
σκουληκισμένος: γιερμινόσου
σκουλήκι εντέρων: λουμπρίκου
σκουπίζω: φρέκου
σκουπίζομαι: μι φρέκου
σκουριά: ρουτζίνα
σκουριάζω: αρουτζινέτζου
σκουριασμένος: αρουτζινόσου
σκούβω, χαμηλώνω: μι' απλέκου
σκυμμένος: απλικάτου
σκούψιμο: απλικάρε
σκούλα: κιτσάουα
σκούλος: κίνε
κυνηγόσκυλο: ζαγάρου
σμίγω: μιάστικου
έσμιξα: μιστικά
σμίξιμο: μιστικάρε
σμιγμένος: μιστικάτου
σούβλα: σούλα & σούγλα
σουργιά: κουστούρα
σοκακιάρης: σουκουκιάρου

σουρβιά: σόρμπου
σουρουπόνοι: αντουινάρικε
σουρούπωσε: αντουινικέ
στο σουρούπωμα: του αντουινικάρε
νυχτωμένος: αντουινικάτου
σουσάμι: σουσάμε
σάζω: φρίνγκου
έσπασε: σι φρίμψε
σπασμένος: φρίμτου
σπανός: σπάνου
σπάργανο: κουλπάνου
σπέρνω: σιάμινου
σπαρμένος: σιμινάτου
άσπαρτος: νι σιμινάτου
σπορά: σιμινάρε
σπόρος: σιμίντζα
σπαθί, ρομφαία: κοάρντα
σπίθα: σκιντέλιου
σπίρτο: σπύρτου
σπίτι: κάσα
στο σπίτι: ακάσα
τα σπίτια: κέσουρλε
σπουδαγμένος: σπουδαξίτου
σπουδάζω: σπουδαξέσκου
σπουργίτι: στούρτζου
σπρώχω: πίνγκου
σπρώξιμο: πιντζάρε
σπρωγμένος: πύμτου
σπυρί: γκινρίτσου
στάζω: κίκου
στάξιμο: κικάρε
σταγόνα: κίκουτα

σταλιά: στιάουα
σταλιάζω, μεσημεριάζω:
αμφιρίτζου
στέκομαι: στάου
στάθηκα: σπιτούι
στάθηκε (αυτός): σπιτού
σταματημένος: σπιτουότου
στάμνα: στάμινα
σταύλος: αχούριε
σταυρός: κρούτσε
σταυρώνω: σταυρουσέσκου
σταφύλι: αούα
στάχτη: τσινούσα
σταχτόνερο: αλισίβα
στεγνώνω, ξεραίνω: ουσουόκου
στέγνωσα: μι' ουσκάι
στέγνωσε, ξεράθηκε: σι' ουσκέ
στεγνός, ξηραμένος: ουσκάτου
σείρα: σπιάρπα
σείρος: στέρπου
στέλνω: πιτρέκου
έστευα: πιτρικούι
σταλμένος: πιτρικούτου
στενοχωρώ: σικλιτσέσκου
στενοχωρήθηκα: μι σικλιτσιί
στενοχωρημένος: σικλιτσίτου
στενοχωριέμαι: μι σικλιτζέσκου
είμαι στενοχωρημένος: χίου
σικλιτσίτου
στενός: στρίμπτου
χαλαρωμένος: ντιστρίμπτου
στερεωμένος: στερεουσίτου
στέρευση, τελείωμα, εξάντληση:
στρικίρε

στερεύω, τελειώνω,
εξαντλούμαι: στρικέσκου
στερεμένος, τελειωμένος,
εξαντλημένος: στρικίτου
στέρευσε, τελείωσε: στρικί
στέρευε η πηγή: στρικί φιντίνα
στανί βαρελιού, τσέρκι:
τσέρκιου & τσίρκου
στεφανώνω: γγκρούνου
στεφανώθηκα: μι γγκρουνάι
στεφάνωμα: γγκρουνάρε
στεφανομένος: γγκρουνάτου
στεφανομένη: γγκρουνάτα
αστεφάνωτος: νικρουνάτου
αστεφάνωντη: νικρουνάτα
στέφανο: κουρούνα
στήθος: κέπτου
στιγμή, ώρα: σιχάτε
στο,εις: του & τρι
στολίζω: στουλισέσκου
στολισμένος: στουλισίτου
στόμα: γκούρα
στομάχι: μουάρα
στογάζομαι: μιντουέσκου
στουμπίζω: τσουπλέσκου
στουμπισμένος: τσουπλίτου
στουπώνω: αστούπου
ζεστουπώνω: ντιστούπου
στουπωμένος: αστουπάτου
ζεστουπωμένος: ντιστουπάτου
στούπομα: αστουπάρε
ζεστουπομα: ντιστουπάρε
πόμα,τάπα: στουπιτόρου
στραβόνω: στρίμπτου

στραβός, στριμμένος: στρίμπου
στραγγίζω: στρικόρου
στραγγισμένος: στρικουράτου
στράγγισμα: στρικουράρε
στραγγίζω τα ρούχα: στρικόρου
στράνιλιε
στρατός, στρατιά : ασκέρε
άκρη της στέγης: στριάχα
σπρέφω, γυρίζω,
στριφογυρίζω: σούτσου
στρούγκα: στρουγγκα
στρώμα: στρόμα & σελτές
σπρόνω: αστέρνου
ξεστρόνω: ντιστέρνου
στρομένος: αστερνούτου
ξεστρωμένος: ντιστιρνούτου
σπρόσιμο: αστερνάρε
σπρωσίδα: αστερνιτούρι
συγγενής: κουσουρίνου
συγγένεια: σόιε
συγυρίζω, τακτοποιώ:
ανασκιρσέσκου
συγύρισμα: ανασκιρσίρε
συχαίρω, εύχομαι: όρου
συχωρώ: λιέρτου
συχώρεσα: λιερτάι
συχωρεμένος, μακαρίτης:
λιερτάτου
ασυγχώρητος: νι λιερτάτου
συγχώρηση: λιερτάρε
σύκο: χίκου
συκότι: χικάτου
συλλογίζομαι, σκέπτομαι: μι
μιντουέσκου & σιλουέσκου

συμβουλευό: ουρμινιπέκου
συμβουλή: ουρμινίε
συμμαζεύω, περιορίζω:
πριαντούνου
συμμαζεύομαι: μι πριαντούνου
& μι πράλινου
συμπεθέρα: κούσκρα
συμπέθερος: κούσκρα
συμπέθεροι: κούσκρι
συμπεριφερόμαι: μι πόρτου
συμπεριφορά: πουρτάρε
συμφιλιώνω: αμπουνέτζου
συμφορά, κακό: σιλμπίντζα &
ταξεράτε & γκιζέπε
συμφωνά: στριζέσκου
συμφωνία: στριζίρε
συναντώ: απαντισέσκου
**συναντώ, κόβω τον δρόμο
κάποιου:** αστάλιου
συνήθεια: αντέτε & ζακόνιου
σύννεφο: νουόρου
συννέφιασε: νιουρέ
συννέφιασμα: νιουράρε
συνεφιασμένος: νιουράτου
σύνορο: σύνορου
σύντροφος: σότσου
σύρμα λεπτό: τέλε
σύρτης: λουστούρου
σύρτης ξύλινος: περάτου
σύσταση: σιστάσε
συχαριάρης: σιχουργιάρου
συχαρικά: σιχριλίε
συχνάζω: ούρντινου
σφάζω: τάλιου

σφάχτηκα: μι τιλιάι
σφαγμένος: τιλιάτου
έσφαξα: τιλιάι
σφήκα: αγιάσπε
σφηνώνω: σφινουσέσκου
σφίγγω: στρίγγκου
ξεσφίγγω: ντιστρίγγκου
σφικτή: στριάσα
σφικτός,σφιγμένος : στρέσου
χαλαρός: ντιστρέσου
σφουγγάρι: σφούγκου
σφουγγαρίζω: σφουγκαρσέσκου
σφραγίδα: βούλα
σφραγίδα λειτουργιάς:
σιμνιτόρου
σφυρί: τσόκου
σφυρίζω: σούιρου
σφυρίζτρα: σουιάρα
σχοινί λεπτό: τσουάρα
σχοινί - σπάγγος: σιτζίμε
σχοινί - τριχιά: φούνε
σχολείο: σκουλιό
σόβρακο: ζμιάνα
σώμα: τρούπου
σοριάζω, γκρεμίζω: σούρπου
σοριασμένος, γκρεμισμένος:
σουρπάτου
σορός: στόγκου & γκουμόλιου
σοστό, ορθό: ντρέπτου

Ττ
ταβάνι: ταβάνε
τάζω: ταξέσκου

τάξιμο: τάγμα
ταΐζω, τρέφω: χιρνέσκου
ταΐσμένος, θρεμμένος: χιρνίτου
τροφή ζώων: τάμι
ταιριάζω: ουντισέσκου
ταίριασε: σι ουντισί
ταιριασμένος: ουντισίτου &
τεργισίτου
ταμαχιάρης: ταμαχιάρου
τανάλια: κλιάστε
ταξιδεύω: ταξιδιγέσκου
ταξιδεμένος: ταξιδιγίτου
ταξίδι: ταξίδε
τάπητας: κιλίμε
ταράζομαι, τρέμω: τρέμπουρου
& κουτρέμπουρου
τάφος: γκρουάπα
ταυδρομείο: πόστα
ταυδρομός: πουσστιντζί
ταψί: τσιπίε
ταψί μεγάλο: σινίε
τελλάης: αμίλ
τελειώνω, σάζω: ασκάπου
απαλλάσσομαι, σάζομαι:
ντισκάπου
τελείωσα, έσωσα: ασκιπάι
τελειωμένος, σωμένος:
ασκιπάτου
τέλος, σωτηρία: ασκιπάρε
τεμαχίζω, λανίζω: ντινίκου
τεμαχισμένος: ντινικάτου
τεμπέλης: λινβόσου
τεμπελιά: λιάνε
τεμπελιάζω: νιάστε λιάνε

τεντόνω: τίντου
τεντόνομαι, ξαπλώνω: μι τίντου
τεντομένος: τέσου
τέσερα: πάτρου
Τετάρτη: Νιέρκουρι
τέτοιος, όμοιος: αχάτρε
τετράδιο: τετράδιου
τετρακόσια: πατροσουτέ
τζάκι: ουτζάκε
τζακιό βάση,εστία: βάτρα
η μεγάλη πλάκα της εστίας:
πιρομάχου
τζάμι: τζεάμε
τσέπη: τζέπε
τσεπάκι: φυλίκε
τσέπη εσωτερική: σαπάνε
τι: τσι
τιγάι: τιγάνε
τιμή: τινίε
τιμός: τινσέσκου
τιμημένος: τινσίτου
τινάζω,ξεσκονίζω: ασκούτουρου
τιναγμένος,ξεσκονισμένος:
ασκουτουράτου
τίποτα απολύτως: κάντσιβα
τίποτα: τσιβά & ιτς
τοίχος: στίγμα
τολμός: κουτέτζου
τόλμη: κουτιτζάρε
τόπος: λόκου
τόσο: αχίτου
τόσοι: αχίντσι
τότε: ατούμνια & ατούμπε

από τότε: ντι ατούμπε
τουλάχιστον: μπάριαμου
τουλούμι: φουάλε
τουρσί, αρμιά: μούαρε
τουφεκίζω: τουφεκισέσκου
τραβώ,σέρνω: τράγκου
τράβηξα: τράπσου
τραβούσε: τριτζιά
τραβηγμένος: τράπτου
τράβηγμα: τριτζιάρε
τράγος: τσάπου
τραγουδώ: κίντου
τραγουδήμα: κιντεάρε
τραγουδί: κίντικου
τραγουδία: κίντιτσι
τραπέξι: μιάσα
τραπέξι χαμηλό στρόγγυλο:
σινί
τραπεζομάνηλο: μισάλε
τραυματίζω: λαβουσέσκου
τραυματισμένος: λαβουσίτου
τράχηλος: σβέρκα
τρεις, τρία: τρέι
τρελαίνομαι: ζουρλέσκου
τρελάθηκε: ζουρλί
τρελός: ζούρλου & τουρμπάτου
& λουάτου
τρέμω: τριάμπουρου
τρέμω από το κρύο: τσιντσιράι
τρέχω: αλάγκου
τρέξιμο: αλιγκάρε
τρέχοντάς: αλιγκίνταϊ
τριάντα: τρεϊτζάτσι

τριακόσια: τρεϊσούτε
τρίβω: φρέκου
έτριψα: φρικαί
τρίβομαι: μι φρέκου
τριμμένος: φρικάτου
τρίψιμο: φρικάρε
τρίβω κάτι ξερό: σίρμου
τριγυρίζω: μι πρίμνου
τρίζω: σκιρτσέσκου
τρισάγιο: τρισάγιου
Τρίτη: Μάρτσε
τρίχα: πέρου
δασύτριχος: περόσου
ατρίχωτος: λιάρου
τρομάζω: τρουμουξέσκου
τρόμαξε: τρουμουξί
τρομαγμένος: τρουμουξίτου &
(μτφ) τριμπουράτου
τρόπος: τρόπου
τρυγώ: γίσιμου
τρύγος: γιζιμάρε & γίσιμου
τρύπα: γκούβα
τρυπό: πιτρούντου
τρυπημένος: πιτρούμτου
τρώγω: μούκου
έφαγα: μκάι
έφαγες: μκας
φαγητό: μκάρε
φαγωμένος: μκάτου
φαγητό μεσημεριανό: πρίντζου
φαγητό ζουλιγμένο,
ανακατωμένο: κλιτσιτούρι
τσάπα: σάπα

τσεκούρι: τουπόρου
τσεκούρι μικρό: μπαλάτ
τσεκουριού στειλιάρι:
τουπουρίτσου
Τσεπέλοβο: Τζουπέλια
τσιγγούνης: (μτφ) στρέσου
Τσιάλ (ιου) Γιόργι: η γυναίκα
του Γιόργου
τσιμπό με αγκάθι: σκίνου
τσιμπό, τρυπό, μπήγος:
ντσιάπου
τσιμπημένος, μπηγμένος:
ντσιμπάτου
τσουκνίδα: ουρτζίκα
τυλίγω, διπλώνω:
(α)μβιρτέσκου
ξετυλίγω: ντισβιρτέσκου
τυλίγομαι: μι (α)μβιρτέσκου
τυλιγμένος: (α)μβιρτίτου
ξετυλιγμένος: ντισβιρτίτου
τυλίγω κουβάρι: ντιάπινου
τυραννό: τιρανσέσκου
τυραννία: τιρανσίρε
τυραννισμένος: τιρανσίτου
τυρί: κάσου
τυρόγαλο: τζέρου
τυροκομείο: κασάρε
τυροκόμος: κασάρου
τυφλός: όρμπου
τυφλή: ουάρμπα
τυφλώνω: ουργκέσκου
τυφλώνομαι: ουργκέσκου
τυφλώθηκα: μι' ουργκί
τύχη: κισμέτε

τόρα: τόρα

Υυ

υγεία: σινιτάτε
υγής, δυνατός: σινιτόσου
υγραίνω, μουλιάζω: μόλιου
υγραίνω: ούντου
υγρός: νουτόσου
υδράργυρος: γιάργιρου
υπάρχω (είμαι): χίου
υψηρεία: χουσιμέτε
υψηρέτης: χουσιμικάρου &
μούτσου
ύπνος: σόμνου & ντουρνίρε
υπογράφω: ιπουγραψέσκου
υπογραφή: ιπουγραφίε
υποδέχομαι: αποδιξέσκου
υποκλίνομαι: μι νκλίνου
υπομονή: ιπουμουνίε
υποταγή: ζάπε
υποφέρω: (μτφ) τράγκου
υποχρέωση: ιποχρέουσι
υποχρεώνω: ιποχριουσέσκου
υποχρεωμένος: ιποχριουσίτου
υποψία: ιπουψίε
ύστερα, μετά, κατόπιν: αποία &
νταπία & ντούπου
υφαίνο: τσάσου
ύφανση: τσασεάρε
υφαντός: τσισούτου
ύψος: μπόια

Φφ

φαγανός: μακατόρου
φαγουρίζομαι: μι' αρίνου
φαγούρα: αρίνιε
φανερά (πλατεία): μιγντάνε
φαίνομαι: μι βέντου
φαίνεται: σι' αμπάρε
μου φαίνεται, νομίζω: νι
σι' αμπάρε & νι' αμπάρε
το φανάρι: φινέρλου
φανέλα: κατασάρκα & φανέλα
φαρδαίνω: λαρτζέσκου
φαρδύς: λάργκου
φάρμακο: φιρμάκου
φαρμάκομα: φιρμικάρε
φαρμακομένος: φιρμικάτου
φασκίωνω: μφάσου
ξεφασκίωνω: ντισφάσου
φασολάκια: πιστάλιε
φασόλι: φισούλιου
φασόλι γίγαντας: φισίλιου μάρε
Φεβρουάριος: Φλιβάρου
φεγγάρι: λούνα
φερετζές: φιριτζέ
φέρνω: αντούκου
έφερα: αντούσου
έφερε: αντούσε
φέσι: φέσε
φέτος: έστανου
φεύγω: φούγκου
έφυγε: φτζι

έφυγαν: φτζίρε
φευγάτος: φουγκάτου
φήμη: νούμα
φθινόπωρο: τουάμνα
φιάλη: μπότσα
φιαλίδιο: κουνέτου & κουνετικού
φίδι: σιάρπε
φιλώ: μπάσου
σε φιλώ: τι μπάσου
φίλημα: μπασάρε
φίληγάδα: σουράτα
φίλος: φιρτάτου & ουάσπε
φιλεύω: φιλιγέσκου
φίλημα: φιλιψίρε
φιλεμένος: φιλιγίτου
φιλότιμο: φιλότιμου
φλαμούρι: φλαμούρε
φιντάνι: φιντάνε
φλασκι: πλουάσκα
φλέβα: βίνα
φλέγμα: χάρπα
φλόγα, φωτιά: φόκου & πέρα
φλογέρα: φλουτίρα
φλούδα: κουάζα
φλουαρία: μπαντουράρε
φλούρος: μπάντουρα
φλύκταινα: φουλτάκε
φλυτζάνι: φιλιτζάνε
φοβάμαι, τρομάζω: μι' ασπάρου
φοβήθηκε, τρώμαξε: σι' ασπιρέ
φοβισμένος, τρομαγμένος: ασπρίτου

φόβος, τρόμος: φρίκα
φοβερός: φρικόσου
φοβητσιάρης: φρικόσου
φορά: ουάρα
μια φορά: ούνε ουάρα
φοράδα: ιάπα
φορεμένος, παλιός: τράπτου
φοροεισπράκτορας: ταζιντάρου
φορτώνω: νγκάρκου
ξεφορτώνω: ντισκάρκου
φορτώνομαι: μι νγκάρκου
φορτωμένος: νγκικράτου
ξεφορτωμένος: ντισκικράτου
είμαι φορτωμένος: χίου νγκικράτου
φόρτωμα: νγκικάρε
φορτίο: σάρτσιννα
φορτωτήρα: φουρτουτίρε
φορτούνα: φουρτούνα & κιαμέτε
φούντα: φούντα
φουντώνω: φουντουσέσκου
φουντωμένος: φουντουσίτου
φουντωτός: φουντουτόσου
φούρνος: τσιριάπου
φουσκώνω: ούμφλου
φουσκώνω,πρήζομαι: μι ούμφλου
φουσκωμένος: ουμφλάτου
φουστάνι: φουστάνε
φράζω, περιφράζω: γκαρντέσκου
φραγμένος, περιφραγμένος: γκαρντίτου

φράξιμο, περίφραξη: γκαρντίρε
ξεφραγμένος: ντισγκαρτίτου
φράκτης: γκάρντου & ζγκάρου
φρέσκος, πρόσφατος: προυάσπιτου
φρουρόρ, φυλάγω: βέγκλιου
φρουρήρη: βιγκλιάρε
φρυγανίζω: πριζέσκου
φρύδι: τζιάννα
φταίω: φτιζέσκου
φτάνω: αντζιούγκου & ασέσκου
έφτασα: ατζιούμσου & ασί
έφτασε: ατζιούμσε & ασί
έφτασαν: αντζιούμσιρε
φτασμένος: ατζιούμπτου
φτάνει, αρκετά: ατζιούντζε
αυτοί που μας ήλθαν: νιαντζιούφιλε
φταρνίζομαι: μι στουρνουτέτζου
φτάρνισμα: στουρνουτιάρε
φτέρη: φιάρικα
φτέρνα, άκρη: κικλίνιου
φτερό: πιάννα
τα φτερά: πιάννι
φτυάρι: λουπάτα
φτηνός: έφτινου
φτύνω: ασκούκιου
φτύνω κάποιον: προυσκουκέσκου
φτύσιμο: ασκουκίारे
φτύσμα: ασκουκιάτου
φυλακτό: φιλιπτίτου
φύλλο: φρίντζα
φύρα: φέρα

φουσέκι: φουσέκε
φουσώ: σούφλο
φύσηξα: σουφλάι
φουτίλ: φιτίλιου
το φυτίλ: φιτιράβλου
φυτεύω: φιτιψέσκου
φίτρο: φίτρο
φυτρώνω: φιτρουσέσκου
φυτρωμένος: φιτρουσίτου
φύτρωμα: φιτρουσίρε
φωλιά: κούλιμπου
φονάζω, καλώ: γκρέσκου
φονάζει: γκριάστε
φονή: μπουάτσε
φώς: φέξε & φέξια
τα φώτα: φέξουρι

Xχ

χαζός, βλάκας: χούτου & γκλάρου
χαζομάρες, ανοησίες: χουτσίλι & κιττούρι
χαγιάτι: χαϊάτε
χάδι: χάδε
χαϊδαύω: χιιδιψέσκου
χάζι: χάζε
χαρετώ: χιριτισέσκου
χαρετίματα: χιριτίματι
χάιτη, χωρίστρα: πέρτσια
χαλάζι: γκρίντινα
χαλαρός: μπόσκου
χαλάσματα: σπιρτιπούρι
χαλασμένος, κομμένος:

αστιλιάτου (π.χ. χάλασε - κόπηκε το γάλα: σι αστιλιέ λάπτιλε)
χαλινάρι: καπέστρου
χαμηλά, κάτω: μπάντε
χαμηλώνω,κατεβάζω: απούνου
χαμηλός: απούσου
χαμάλης: χαμάλου
χαμαλίκι: χαμαλίκε
χάνω: κέρντου & κέρου
χάνομαι: μι κέρου & μι κέρντου
έχασα: κινρνούι
χάθηκε: κιρί
χαμένος: κιρούτου & κινρνούτου
χαμός, χάσιμο: κιρίρε
χαντακόνω: χαντακουσέσκου
χαντακωμένος: χαντακουσίτου
κατεστραμμένος, κακόμοιρος: ζουκουψίτου
χαρά: χαράου
χαίρομαι: μι χιρσέσκου
χάρηκα: μι χιρσίι
χαρούμενος: χιρσίτου & χαριόσου
χαράμι: χαράμε
χαράτσι: χαράτσε
χάρος: χάρου
χαρτί: κάρτε
χαρτόνι: μακαβά
χασάπης: χασάπου
χάσκω: χάσκου
χασμουριέμαι: μι χάσκου
χασμουρητό: χισκάρε
χατζής(αγ.τόπος): χατζί
χατζήλικι: χατζίλικε

χέλι: μπουτζα
χειμόνας: ιάρνα
χελιδόνι: λίντουρα
χελώνα: μπρούάσκα
χέρι: μίνα
χέστης, δειλός: κουφουρίτου & κακατόσου
χήρα: βέντουα
χήρος: βέντουου
χθες: αέρι
χθες βράδυ: αέρι σιάρα
χίλια: νίλιε
χιόνι: νιάουα
χιονίζει: ντα νιάουα
χνούδι: πέλου
χνότο: ντούχου
χολή: χιάρα
χόνδρος, νεύρο: νουζίτσα
χοντρή: γκρουάσα
χοντρός, παχύς: γκρόσου
χορός: κόρου & ανσιρίρε
χορεύω,πηδώ: ανσάρου
χορταίνω: μι σάτουρου
χόρτασα: μι σουτουράι
χορτάτος: σουτουράτου
αχόρταγος: νισουτουράτου
κορεσμός: σουτουράρε
χορταρικά: βιάρτζε
χόρτο: ιάρμπα
χούι,έξη: χούε
χούφτα: μνάτα & πούλμα
Χρήστος: Χρίστα
χριστιανός: κριστίνου

Χριστός: Χριστού
χρόνος, έτος: άνου
τα χρόνια: άνιελι
του χρόνου: ντι νίντε
χρυσώνω: χρισουσέσκου
χρυσωμένος: χρισουσίτου
χρώμα: χρώμα
χτένα: κιάπτινε
χτενίζω: κιάπτινου
χτενίζομαι: μι κιάπτινου
χτενισμένος: κικτινάτου
αχτένιστος: νικικτινάτου
χτικιάρης: οχτικόσου
χώνω: βέρσου
χυμένος: βιρσάτου
χώμα: τσάρα
χωνεύω: χουνιψέσκου
χώνεμα: χουνιψίρε
χωνεμένος: χουνιψίτου
αχώνευτος: νι χουνιψίτου
χωνί: χουνίε
χώνω, μπήγω: χίγκου
χόνομαι: μι χίγκου
χόνονται: σι χίμπου
χωμένος: χίπτου
χωράφι: άγκρου
χωράω: (α)νκάπου
χόρεσα: ανκαπά
χωρίζω, διαχωρίζω: ντισπάρτου
χωρισμένος, διαζεγμένος:
ντισπιρτσίτου
χωρισμός, διαζύγιο: ντισπιρτσίρε
χωριό: χουάρα

χορίς: φουρ
χωριστά, ξέχωρα: αχόργια

Ψψ

ψαλίδι: φουάρθικα
ψάλτης: ψάλτου
ψάλλω: ψαλσέσκου
ψάρι: πέσκου & πιάστε
ψάρια: πέστι
ψαχουλεύοντας, ανα ζητώντας:
αχουλινταϊ
ψείρα: μπιτουκλιου
ψειριάζω: μπιτουκλιέσκου
ψειριάρης: μπιτουκλιόσου
ψέμα: νέργκου
ψεύτης, κακός: σιρέτου
ψηλά: ανάλτου & νσουσου
πιο ψηλά: μανσούσου
από ψηλά: ντι ανάλτου & ντι
ντινσουσου
ψηλός: ανάλτου
ψήνω: κόκου & φρίγκου
ψήθηκε: σι φρίψε
ψημένος: κόπτου & φρίπτου
ψημένη: κουάπτα & φρίπτε
ψησιμο: κουτσέαρε & φριτζέαρε
άψητος, άγουρος: νι κόπτου
άψητος, ωμός: κρούντου &
(μτφ) γίου
τρίβω το ψομί: σίρμου
ψύχουλα: φιννιτούρι
ψύχουλο, τρίμα: σίρμα
ψόφιος: ψόχιου

ψοφό: ψουσέσκου
ψοφήμι: ψουθίμε
ψύλλος: πουρίκου
ψυχή, πνεύμα: σουφλιτου
ψύχρα: αρατσίμι
ψομάκι: σιμίτε
ψομί: πίνε
ψομί ολόκληρο: κιρβέλιε
ψομιού κομμάτι: κιρσέλιου &
κικλίνιου
ψομιού κόρα: κουά
ψομιού μέση (ψίχα) : νιέτζου
ψομί φουγανισμένο: πριζίτου
ψώρα: αρίνιε
ψοριάρης: (α)ρινιόσου

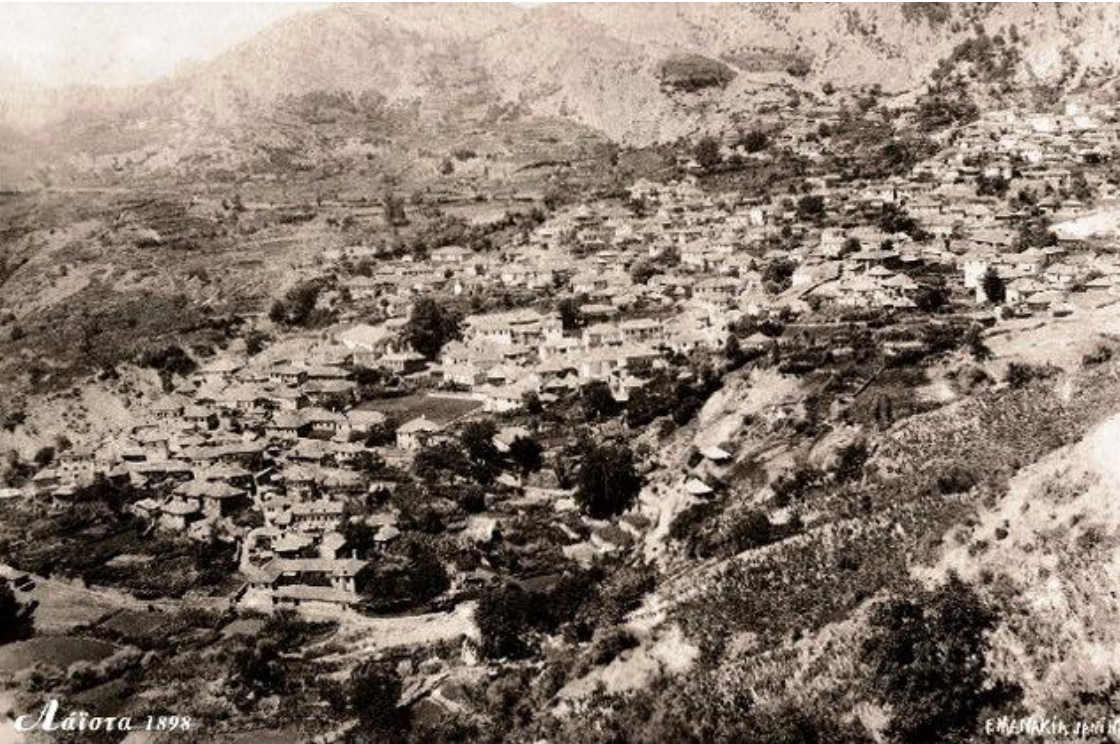
Ωω

ωμοπλάτη: πιλάρε
ώμος: μπράτσου
ώρα: ουάρα & σιχάτε
ώρα καλή: ουάρα μπουέ
ωρολόγι: ουάρα
ώριμος (γινωμένος): φάπτου &
αντράτου & κόπτου
υπερώριμος: παραφάπτου
άγουρος: νι φάπτου
ωριμάζω: αντζιούγκου
ώριμος (φτασμένος):
ατζιούμπου
ώριμος, μαλακός: μουτούρου

Σύντομες προτάσεις – διάλογοι

- **Ο πατέρας αγαπά, ο γιός αγαπιέται:** Τάτουλου βα, χίλιου σι βα
- **Στην εστία σου και η στάχτη καίει:** Του βάτρα ατά σ' τσινούσα άρντε
- **Η ξένη εστία δεν ζεσταίνει:** Βάτρα ξιάνα νου νγκλιτζιάστε
- **Καλώς βρεθήκαμε:** Γκίνι ν' αφλέμ
- **Τι κάνεις;:** Τσι αντάρι; - **Είμαι καλά:** Χίου γκίνε
- **Τι κάνετε;:** Τσι αντράτς; - **Είμαστε καλά:** Χιμ γκίνε
- **Πως περνάς;:** Κούμ τρέτσι; - **Πολύ καλά:** Μούλτου γκίνε
- **Πως πέρασας;:** Κουμ τρικούς; - **Καλά:** Γκίνε
- **Καλώς όρισες:** Γκίνε κουπουσίς
- **Πότε ήλθες;:** Κ' ντου βινίς; - **Σήμερα:** Ασιντζί, **χθες:** αέρι, **προχθές:** αουάλαρι
- **Θα μείνεις πολύ;:** Β' αρμίνι μούλτου; - **Όλο το καλοκαίρι:** Τούτε βιάρα
- **Πότε θα φύγεις;:** Κ' ντου βάι φούτζι; - **Τον άλλο μήνα:** Του αλάντου μέσου
- **Θα έλθεις το Πάσχα;:** Βα γίνι τρι Πάστε - **Δεν μπορώ φέτος:** Νου πότου έστανου
- **Θα έλθω το φθινόπωρο:** Βα γίνου τουάμνα
- **Κουράστηκες στο δρόμο;:** Αποστουσίς ν' κάλε;
- **Ήμουν κουρασμένος:** Ιράμ αποστουσίτου.
- **Τώρα ξεκουράστηκα:** Τόρα ντισπουστουσί
- **Έφαγες;:** Μ' κας; **Δεν έφαγα:** Νου μ' κάι
- **Θα φάω το μεσημέρι:** Βα μούκου τρι πρίντζου
- **Αφού φάω θα ξαπλώσω:** Ντι κάρ βα μούκου βα μι τίντου
- **Γιατί πετάχθηκες, σε ξύπνησα;:** Κ' τσέ τι' αλιπιντάς, τι ντιστιπαί;
- **Με τρόμαξες, γιατί μόλις ξύπνησα:** Μι' ασπιρές κ' τσέ τόρα μι ντιστιπαί
- **Φύγε από μπροστά μου:** Φούτζι ντι ντριμίνε
- **Θα ανεβούμε στο βουνό;:** Βα ν' αλνέμ του μούντε;
- **Θα ανεβούμε, αλλά πρέπει να σηκοθούμε από τα χαράματα:** Βα ν' αλνέμου, μα απρίντε σι νι σκουλέμου ντι χιργίε
- **Εγώ σηκόνομαι από τα χαράματα:** Έου μι σκόλου ντι χιργίε
- **Εδώ το νερό είναι κρύο:** Αουάτσε άπα ίάστε αράτσε
- **Το χωριό μας είναι όμορφο:** Χουάρα ανουάστρα ίάστε μσάτα
- **Σήμερα πήγα στην εκκλησία:** Ασιντζί μι ντούσου λα μπισιάρικα
- **Η Λάϊστα ήταν μεγάλο χωριό, είχε 800 οικογένειες:** Λάκα ιρά μάρε χουάρε, αβιά σπουσουτέ φουμέλιε
- **Τα σπίτια ήταν πολλά:** Κέσουρλε ιρά μούλτε
- **Έφυγαν οι άνθρωποι στα ξένα και δεν γύρισαν:** Φτζίρε ουάμνιλι του ξιάνι σ' νου σι τουρνάρε
- **Ερήμωσε το χωριό, έπεσαν τα σπίτια:** Ιριμουσί χουάρα κιτζούρε κέσουρλε
- **Και έμειναν αρκούδες και λύκοι:** Σ' αρμάσιρε ούρσε σ' λούκι
- **Έχει αρκούδες στο χωριό;:** Άρε ούρσε ν' χουάρα;
- **Έχει πολλές και τριγυρίζουν στο χωριό:** Άρε μούλτε σι πριμίνε ν' χουάρα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

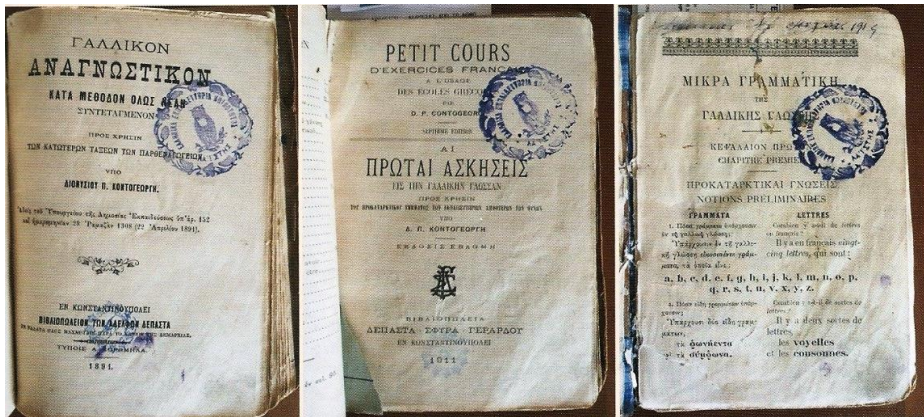

Μια (μερική) ιστορική φωτογραφία των αδελφών Μανάκια του 1898, εποχής της ακμής της Λάιστας, όπου απεικονίζονται τα 2/3 αυτής.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΛΑΪΣΤΑΣ

*« Του χωριού μας η απάντηση στην ρουμανική προπαγάνδα ήταν η ανέγερση κατά την πρώτη πενταετία του (20ου) αιώνα μας, με δαπάνη των περήφανων Λαϊστινών, νέου λαμπρού διδακτηρίου, του αγαπημένου μας "Σχολείου", στην πρόδοψη του οποίου άστραφτε με κεφαλαία γαλάζια γράμματα η επιγραφή: **ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ**». Δημήτριος Ν. Καπέτσης
«Λαϊστινά Νέα» (τεύχος 7^ο έτος 1977 σελ.12-13)*

Βιβλία διδασκομένων μαθημάτων με την σφραγίδα των Ελληνικών εκπαιδευτηρίων της κοινότητας

Η Λίστα κατά την περίοδο της ακμής της (1850-1900) αριθμούσε περισσότερες από 3.500 ψυχές. Κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας ονομαστά στην περιοχή ήταν τα «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ» της κοινότητας, με ένα πλήρες ελληνοκεντρικό εκπαιδευτικό σύστημα. Έτσι το 1840 ανεγείρεται το πρώτο διδακτήριο και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ανεγείρεται στα ερείπιά του ένα, το εικονιζόμενο πιο πάνω. Σε αυτό στεγάσθηκαν Δημοτικό σχολείο, Ελληνικό (Σχολαρχείο), Ημιγυμνάσιο και Νηπιαγωγείο.

Η σφραγίδα των
εκπαιδευτηρίων μέχρι
την απελευθέρωση
από τον τουρκικό
ζυγό το 1913

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «ΕΛΛΗΝΟΒΛΑΧΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΛΑΧΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΛΑΪΣΤΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΛΕΞΕΙΣ-ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ» ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ι. ΠΑΥΛΙΔΗ (ΠΑΥΛΟΥ) ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΣΕ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟ 2017 ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΛΑΪΣΤΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΣΕ 400 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΚΑΙ ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟ 2020 ΕΠΙΣΗΣ ΣΕ 400 ΑΝΤΙΤΥΠΑ. Η ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΑΤΕΛΙΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ο Παναγιώτης Ι. Παυλίδης (Παύλου) γεννήθηκε το 1944. Γονείς του οι Λαϊστινοί Βλαχόφωνοι Έλληνες Ιωάννης Δ. Παυλίδης (Παύλου) και Χαρίκλεια Π. Μπάρτσια. Πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Δικηγόρος μέχρι την συνταξιοδότησή του. Παντρεμένος με την Βασούλα Κ. Καραμανίδου, με την οποία απέκτησαν δύο παιδιά τον Ιωάννη και τον Θεμιστοκλή – Κωνσταντίνο. Σήμερα κάτοικος Αλεξάνδρειας Ημαθίας.